

VEJLEDNING TIL VURDERING AF VISITATIONSTEST DSA C, B OG A

INTRODUKTION TIL VEJLEDEREN

Vejledningen til vurdering af den skriftlige visitationstest til DSA C, B og A består af tre dele: et vurderingsskema, en beskrivelse af kravene til indplacering på fire niveauer (A, B, C og 'ikke adgang') og endelig fire modeltekster med tilhørende analyse og anbefalet indplacering på hvert af de fire niveauer.

I vurderingsskemaet afkrydser vejlederen felterne som opsamling på gennemgang og analyse af kursistens sproglige kompetencer. Det medfører at skemaet også vil blive et godt redskab for de kommende undervisere der hermed har et værdifuldt indblik i kursistkompetencerne som afsæt for at bringe sine kursister videre i den sproglige udvikling.

Beskrivelsen af kravene til indplacering angiver de fire niveauer (A, B, C og 'ikke adgang').

De fire analyserede kursistbesvarelser skal vejlederen bruge som grundlag for sine vurderinger af den enkelte kursistbesvarelse.

Indholdsfortegnelse

INTRODUKTION TIL VEJLEDEREN	1
1. VURDERINGSSKEMA SKRIFTLIGE VISITATIONSTEST DSA C, B OG A	4
2. BESKRIVELSE AF KRAVENE TIL INDPLACERING PÅ NIVEAUERNE	7
2.1 VED INDPLACERING PÅ 0-A:	7
2.2 VED INDPLACERING PÅ 0-B	7
2.3 VED INDPLACERING PÅ 0-C	7
2.4 VED INDPLACERING UNDER C (IKKE ADGANG)	8
3. EKSEMPLER PÅ KURSISTBESVARELSER MED ANALYSER OG INDPLACERING	8
3.1 INDPLACERING: 0-A	8
3.1.1 <i>Indplacering</i>	9
3.1.2 <i>Overordnet vurdering</i>	9
3.2 ANALYSE 0-A	9
3.2.1 <i>Genre/teksttype</i>	9
3.2.2 <i>Morfologi</i>	10
3.2.3 <i>Kongruens</i>	11
3.2.4 <i>Syntaks</i>	11
3.2.5 <i>Ortografi</i>	15
3.2.6 <i>Tegnsætning</i>	16
3.2.6 <i>Ordforråd og semantiske netværk</i>	16
3.2.7 <i>Tekstsammenhæng</i>	17
3.3 INDPLACERING: 0-B	21
3.3.1 <i>Indplacering</i>	21
3.3.2 <i>Overordnet vurdering</i>	21
3.4 ANALYSE 0-B	21
3.4.1 <i>Genre/teksttype</i>	21
3.4.2 <i>Morfologi</i>	22
3.4.3 <i>Syntaks</i>	23
3.4.4 <i>Ortografi og tegnsætning</i>	25
3.4.5 <i>Ordforråd (semantiske netværk)</i>	25
3.4.6 <i>Tekstsammenhæng</i>	25
3.5 INDPLACERING: 0-C	27
3.5.1 <i>Indplacering</i>	27
3.5.2 <i>Overordnet vurdering</i>	27
3.6 ANALYSE 0-B	27
3.6.1 <i>Genre/teksttype</i>	27
3.6.2 <i>Morfologi</i>	27
3.6.3 <i>Kongruens</i>	28
3.6.4 <i>Gradbøjning</i>	28
3.6.5 <i>Syntaks</i>	29
3.6.6 <i>Ortografi og tegnsætning</i>	30
3.6.7 <i>Ordforråd og semantiske netværk</i>	30
3.6.8 <i>Tekstsammenhæng</i>	30
3.7 INDPLACERING: UNDER C (IKKE OPTAGET)	33
3.7.1 <i>Indplacering</i>	33
3.7.2 <i>Overordnet vurdering</i>	33
3.8 ANALYSE IKKE OPTAGET	33
3.8.1 <i>Genre/teksttype</i>	33
3.8.2 <i>Morfologi</i>	34
3.8.3 <i>Syntaks</i>	35

<i>3.8.4 Ortografi</i>	36
<i>3.8.5 Tegnsætning</i>	36
<i>3.8.6 Ordforråd og semantiske netværk</i>	36
<i>3.8.7 Tekstsammenhæng</i>	36

1. Vurderingsskema skriftlige visitationstest DSA C, B og A

Navn: _____		Ringe forståelse	Usikker forståelse	En vis systematik	Stor sikkerhed	Fejlfri
Morfologi	Verbalmorfologi 1. præsens 2. præteritum 3. perfektum 4. plusquamperfektum 5. modalverber + infinitiv 6. verbalkonstruktioner med infinitiv					
	Substantivmorfologi 1. genus (<i>en/et</i>) 2. ubestemt og bestemt form ental 3. Ubestemt og bestemt form flertal					
	Adjektivmorfologi 1. kongruens med subjektet 2. komparation					
	Pronomenbøjning 1. personlige subj.pron. (fx <i>jeg, han, man, vi</i>) 2. oblik form (som objekt eller styrelses i præp.forbindelse) (fx <i>mig, ham, en</i>) 3. possessive pronomener (fx <i>min/mit/mine, hans, sin, ens</i>)					
Syntaks	Ledsætningstyper: 1 ¹ . Substantiviske 2. Adverbielle 3. Adjektiviske					
	Ledsætningskompleksitet:					

¹ Substantiviske ledsætninger er objekt, subjektsprædikativ eller egentlig subjekt i den overordnede sætning (fx som objekt: *Han havde hørt at der var problemer*). Adverbielle ledsætninger er adverbial i den overordnede sætning (fx: tidsadverbial: *Han ringer når han kommer*; årsag: *hun var glad fordi hun skulle ud at rejse*; betingelse: *Jeg kommer hvis jeg ikke skal på arbejde*).

	ledsætninger af fx 1., 2. eller 3.grad					
	Inversion					
	Placering af centraladverbier 1. i ledsætninger 2. i ledsætninger					
Ortografi og tegnsætning	Ortografi/stavning					
	Tegnsætning					
Ordforråd	Semantiske netværk					
	Faste udtryk					
	Præpositionsforbindelser					
	Variation og sprogbrug ud over hverdagssproget					
Tekstsammenhæng	Global sammenhæng: 1. indholdsmæssig og sproglig sammenhæng i teksten i sin helhed fra start til slut 2. indholdsmæssig og sproglig sammenhæng i de enkelte afsnit					
	Lokal sammenhæng: Indholdsmæssig og sproglig sammenhæng mellem de enkelte sætninger					
Genrekendskab	1.referentiel/fortællende/informerende sprogbrug					
	2. holdninger og vurderinger uden belæg/argumenter					
	3. holdninger og vurderinger med belæg/argumenter					
Omfang	Meget kort	Middel	Længere			
Indplacering	A	B	C	Ikke adgang		

--	--	--	--	--

2. BESKRIVELSE AF KRAVENE TIL INDPLACERING PÅ NIVEAUERNE

2.1 Ved indplacering på 0-A:

Kursisten demonstrerer tydelig systematik i morfologi både mht. verbalmorfologi, substantivmorfologi og adjektivmorfologi. Der er stor sikkerhed i syntaksen. Der er variation mht. leddenes placering – fx mht. anvendelse af andre led end subjekter på førstepladsen. Der er overvejende korrekt inversion og korrekt placering af sætningsadverbialer i både hel- og ledsætninger; der anvendes forskellige typer ledsætninger (både substantiviske, adjektiviske og adverbialle ledsætninger). Der anvendes ledsætninger af både 1. og 2. og måske 3. grad. Ortografien er stort set sikker, og tegnsætningen har kun få mangler. Ordforrådet er varieret, og kursisten anvender korrekt ord og sprogbrug, der ligger ud over dagligsproget, fx ord og sprogbrug inden for de semantiske netværk der knytter sig til tekstens emne og indhold samt ordforråd knyttet til argumenterende og vurderende sprogbrug.

Der er en overvejende sikker indholdsmæssig og sproglig sammenhæng både globalt (i teksten som helhed og i de enkelte afsnit) og lokalt (mellem de enkelte sætninger). Teksten har således en klar strukturel opbygning, der gør det muligt for læseren at følge tekstens ide og hensigt. Den sproglige sammenhæng – globalt og lokalt – etableres vha.: 1. det ordforråd der indgår i de forskellige semantiske netværk, kursisten anvender, 2. relevant anvendelse af tempusformer, 3. relevant anvendelse af hhv. ubestemt form, bestemt form og pronomielle referencer, 4. relevante tekstforbindere som adverbialer og sideordningskonjunktioner.

Der demonstreres ret sikker genrekendskab både mht. fortællende, referentiel sprogbrug og mht. argumenterende, vurderende sprogbrug, hvilket kursisten demonstrer ved at mestre forskellige sproghandlinger: referentielle, vurderende og argumenterende sproghandlinger. Endelig løfter besvarelsen sig ud over det konkrete niveau.

2.2 Ved indplacering på 0-B

Kursisten demonstrerer en vis systematik og relativ stor sikkerhed i morfologi på dansk både mht. verbalmorfologi, substantivmorfologi og adjektivmorfologi og har kun i få, afgrænsede områder usikkerhed og manglende systematik. Der er generel sikkerhed i syntaksen, der er varieret, og der er overvejende korrekt brug af ledsætninger, inversion og placering af adverbialer. Ortografien er forholdsvis korrekt, og kursisten demonstrerer forståelse af principper i dansk retstavning. Tegnsætningen har mangler, men fungerer. Ordforrådet er nogenlunde velfungerende, og kursisten anvender ord og sprogbrug, der rækker ud over dagligsproget; fx anvendes relevante ord inden for de semantiske netværk der knytter sig til tekstens emne og indhold samt ordforråd knyttet til argumenterende og vurderende sprogbrug.

Der er en overvejende sikker indholdsmæssig og sproglig sammenhæng både globalt (i teksten som helhed og i de enkelte afsnit) og lokalt (mellem de enkelte sætninger). Teksten har således en nogenlunde strukturel opbygning, der gør det muligt for læseren at følge tekstens ide og hensigt. Den sproglige sammenhæng – globalt og lokalt – etableres vha.: 1. det ordforråd der indgår i de forskellige semantiske netværk, kursisten anvender, 2. relevant anvendelse af tempusformer, 3. relevant anvendelse af hhv. ubestemt form, bestemt form og pronomielle referencer, 4. relevante tekstforbindere som adverbialer og sideordningskonjunktioner.

Der demonstreres ret sikker genrekendskab både mht. fortællende, referentiel sprogbrug og mht. argumenterende, vurderende sprogbrug, hvilket kursisten demonstrer ved at mestre forskellige sproghandlinger: referentielle, vurderende og argumenterende sproghandlinger. Endelig løfter besvarelsen sig ud over det konkrete niveau.

2.3 Ved indplacering på 0-C

Kursisten demonstrerer en god forståelse af og systematik i morfologi på dansk, men inden for visse områder demonstreres usikkerhed og manglende systematik. Syntaksen er enkel, men varieret med flere sætningsled, der overvejende er korrekte. Brug af inversion er generelt sikker. Sætningsadverbialerne placeres overvejende korrekt i både hel- og ledsætninger. Ortografisk demonstrerer kursisten god forståelse af principper i dansk retstavning, og kun få ortografiske afvigelser virker meningsforstyrende. Tegnsætningen har mangler, men fungerer. Ordforrådet rækker ud over dagligsproget, fx anvendes ord og

sprogbrug tilknyttet de semantiske netværk der knytter sig til tekstens emne og indhold, samt ordforråd knyttet til argumenterende og vurderende sprogbrug.

Der er en vis indholdsmæssig og sproglig sammenhæng både globalt (i teksten som helhed og i de enkelte afsnit) og lokalt (mellem de enkelte sætninger). Teksten har således en nogenlunde strukturel opbygning, der gør det muligt for læseren at følge tekstens ide. Den sproglige sammenhæng – globalt og lokalt – etableres vha.: 1. det ordforråd der indgår i de forskellige semantiske netværk, kursisten anvender, 2. relevant anvendelse af tempusformer, 3. relevant anvendelse af hhv. ubestemt form, bestemt form og pronomielle referencer, 4. relevante tekstforbindere som adverbialer og sideordningskonjunktioner.

Der demonstreres et vis genrekendskab både mht. fortællende, referentiel sprogbrug og mht. argumenterende, vurderende sprogbrug, hvilket kursisten demonstrer ved at bruge forskellige sproghandlinger: referentielle, vurderende og evt. argumenterende sproghandlinger. Endelig løfter besvarelsen sig ud over det konkrete niveau.

2.4 Ved indplacering under C (ikke adgang)

Kursisten demonstrerer usikker eller ringe systematik i morfologi på dansk, og der er flere fejltyper både i verbernes, substantivernes og adjektivernes bøjning. Syntaksen er enkel med få eller ingen ledsætninger, og brug af inversion er usikker. Sætningsadverbialernes placering mangler systematik. Ortografien er usikker eller ringe og ind imellem meningsforstyrrende. Der mangler tegn. Der optræder mange ord, der demonstrerer manglende forståelse af principper i dansk retstavning. Ordforrådet er enkelt og rækker ikke væsentligt ud over dagligsproget.

Der er flere sammenbrud i tekstsammenhængen både i teksten som helhed, i de enkelte afsnit og mellem de enkelte sætninger, hvilket bl.a. skyldes 1. begrænset brug af relevant ordforråd der indgår i de semantiske netværk, kursisten anvender, 2. begrænset anvendelse af relevante tempusformer, 3. usikker og begrænset anvendelse af hhv. ubestemt form, bestemt form og pronomielle referencer, 4. usikker og begrænset brug af tekstforbindere som adverbialer og sideordningskonjunktioner.

Læseren kan flere steder have svært ved at følge tekstens ide. Der kan evt. demonstreres et vis genrekendskab, men teksten understøttes ikke af genreens sproglige kendetegn, og teksten fremstår mekanisk eller usikker – dvs. kursisten mestrer ikke at veksle mellem de nødvendige sproghandlinger inden for referentielt, vurderende og argumenterende sprog, og kursisten bevæger sig primært på det konkrete niveau.

3. EKSEMPLER PÅ KURSISTBESVARELSER MED ANALYSER OG INDPLACERING

Følgende afsnit indeholder fire eksempler på kursistbesvarelser. Hver besvarelse er tilføjet det anbefalede begyndelsesniveau med en efterfølgende grundig analyse. Formålet er at hjælpe lærerne til at kunne vurdere kursisternes besvarelser af visitationstesten. Samtidig peger det på nødvendigheden af et særligt sprogligt fokus i den efterfølgende undervisning, fordi dansk som andetsprog skal opfattes som et fremmedsprogsfag for kursisterne.

3.1 INDPLACERING: 0-A

På arbejdspladsen er der altid positive og negative sider, som bestemmer hvor tilfreds man er med sit job.

En af de arbejder jeg var tilfreds med er jobbet som tjener i min families restaurant i Italien.

Jeg plejede at arbejde der i weekender og i min fritid og det var godt for forskellige grunde.

Jeg synes, at det er meget vigtigt, at man føler sig velkommen i sin arbejdsplads og har en god forhold til sine kollegerne og ledelse.

Det var godt at min mor var også min ledelse fordi det var nemt at forstå hinanden. Selvfølgelig har der været tider hvor vi ikke var enige eller vi skændes lidt, men det var også nemt at sige alt til hinanden, både de gode og de dårlige ting. En kunne tænke at, fordi det var min families restaurant, fik jeg fordeler

sammenlignet med de andre medarbejder, men sådan var det ikke. Jeg plejede at få samme løn og samme behandling som de andre og det kunne jeg godt lide.

Jeg havde også en god forhold med de medarbejdere og de følte som vi var mere venner end kolleger.

Jeg tror, at medbestemmelse på arbejdet er også relevant fordi det gør, at man føler sig en del af noget. Da jeg arbejdede hos min mor, plejede mine forældre at lytte til min mening også. De spurgte om, hvad jeg syntes vi kunne gøre for at lave restauranten bedre, og hvilke begivenheder kunne være interessant for kunderne.

Det er også meningsfuld, at man kan arbejde i en team. Det er fordi hvis man vælger et job hvor man er nødt til at arbejde med andre, bliver teamarbejde en stor del af ens hverdagen. Man skal være god til at vedrøre med andre og dele arbejde.

Fordele ved teamarbejde er, at man kan få hjælp når man er usikker med noget og konsultere hinanden når for eksempel skal der tage en seriøs beslutning. I teamarbejde findes en følelse af trykthed hvor man er aldrig alene og har støtte fra folk som er i samme situation.

Det er også nemmere at lære at kende de andre som man arbejder med, og få nogle gode venner.

De er tingene som gøre, at man bliver glad for sit job.

Det er også noget ulemper ved teamarbejde. For eksempel man er på en måde forceret at dele med andre, bruge sin tid på snakker og taler som nogle gange kan være ubrugelige og man skal have en ansættelsesforhold, selvom man kan måske ikke lide det.

Jeg synes alligevel, at man skal kende sig selv og vide om man vil gerne have et job hvor man arbejder selvstændigt. I så fald skal man ikke vælge en arbejdsplads der kræver teamarbejde.

3.1.1 Indplacering

Kursisten anbefales DSA A-niveau.

3.1.2 Overordnet vurdering

God længde. Overvejende sikkerhed i morfologi: både inden for verbal-, substantiv- og adjektivmorfologi. Også ok bøjning inden for de relevante pronomener.

Demonstrerer stor kompleksitet inden for syntaks: Gør brug af alle de tre ledsætningstyper; bruger en meget kompleks syntaks med mange komplekse sætningskonstruktioner der indeholder ledsætninger af både 1., 2. og 3. grad.

Udviser overvejende sikkerhed mht. inversion/V2.

Sikker mht. centraladverbialernes placering i helsætninger. Gennemgående problemer med placering af centraladverbialerne i ledsætninger - har tilsyneladende ikke opdaget at centraladverbialernes placering i ledsætninger er forskellig fra placeringen i en helsætning.

Velmarkeret tekstsammenhæng både globalt og lokalt.

Bruger et velfungerende referentielt, vurderende og argumenterende sprog.

3.2 Analyse 0-A

3.2.1 Genre/teksttype

Den opgavetype informanten skal besvare, kræver både:

1. referentielt/fortællende/informerende sprogbrug
2. der skal udtrykkes holdninger
3. der skal argumenteres/gives belæg for disse holdninger

Der er eksempler på disse genrer i besvarelsen:

Referentielt/informerende/fortællende sprog: fx: *Da jeg arbejdede hos min mor, plejede mine forældre at lytte til min mening også. De spurgte om, hvad jeg syntes vi kunne gøre for at lave restauranten bedre, og*

hvilke begivenheder kunne være interessant for kunderne.

Holdninger, fx: *Jeg synes, at det er meget vigtigt, at man føler sig velkommen i sin arbejdsplads og har en god forhold til sine kollegerne og ledelse* - to synspunkter der dog ikke følges op med argumenter/begrundelser.

Udtrykker de øvrige steder holdninger der følges op med argumenter/begrundelser, fx: *Jeg tror, at medbestemmelse på arbejdet er også relevant (holdning/synspunkt) fordi det gør, at man føler sig en del af noget.* (argument/begrundelse for sin holdning) og her også efterfulgt af konkret eksempel på hvordan forældrene forvaltede medbestemmelse: *Da jeg arbejdede hos min mor, plejede mine forældre at lytte til min mening også. De spurgte om, hvad jeg syntes vi kunne gøre for at lave restauranten bedre, og hvilke begivenheder kunne være interessant for kunderne.*

Argumenterer også både for og imod teamarbejde: *Det er også meningsfuld, at man kan arbejde i en team* (holdning/synspunkt efterfulgt af argumenter for og imod); Fordele: 1. *Man skal være god til at vedrøre med andre og dele arbejde.* Fordele ved teamarbejde er, 2. *at man kan få hjælp når man er usikker med noget og 3. konsultere hinanden når for eksempel skal der tage en seriøs beslutning.* 4. *I teamarbejde findes en følelse af trykthed hvor man er aldrig alene og har støtte fra folk som er i samme situation.*

5. *Det er også nemmere at lære at kende de andre som man arbejder med, og få nogle gode venner.*

Ulemper: *Det er også noget ulemper ved teamarbejde (holdning/synspunkt) efterfulgt af to argumenter:*1.

For eksempel man er på en måde forceret at dele med andre, bruge sin tid på snakker og taler efterfulgt af begrundelser: 1. som nogle gange kan være ubrugelige 2. og man skal have en ansættelsesforhold, selvom man kan måske ikke lide det. Og endelig følger en opsamlende vurdering vedr. teamsamarbejde samt en anbefaling: *Jeg synes alligevel, at man skal kende sig selv og vide om man vil gerne have et job hvor man arbejde selvstændigt. I så fald skal man ikke vælge en arbejdsplads der kræver teamarbejde.*

Eksempler på vurderende sprogbrug der følges op af holdninger:

*altid positive og negative sider
både de gode og de dårlige ting
fordele og ulemper
jeg var tilfreds med
jeg synes, jeg tror ..
jeg synes, det er vigtigt
det var godt
det kunne jeg godt lide
medbestemmelse er relevant
det er meningsfuld*

3.2.2 Morfologi

Verbalmorfologi:

Nutid/præsens: bruges sikkert, fx: *som bestemmer, føler, vælger, kræver* (kun et enkelt sted mangler præsensendelsen: *hvor man arbejder** og en manglende bøjning i præsens: *som gøre**).

Datid/præteritum: bruges korrekt både de regelmæssige og de uregelmæssige, fx *arbejdede, plejede, følte, spurgte, var, havde, fik, syntes*; enkelt fejl: *vi skændes**, hvor der mangler et præteritums-t

Der er to anvendelser af perfektum som er korrekt: *Selvfølgelig har der været tider, man er forceret.*

Sikker brug af modalverbum + infinitiv både i præsens og præteritum, fx: *kan arbejde/få/lide, skal være/tage/have/kende/vælge, kunne tænke/lide/gøre/være*; der er også eksempler med flere infinitiver knyttet til samme modalverbum: *man skal kende sig selv og vide, man kan få hjælp .... og konsultere*, hvilket hun behersker trods afstand mellem infinitiven *konsultere* og modalverbet *skal*.

Bruger en del forskellige verbalkonstruktioner + infinitiv, hvilket også vidner om sproglig kompleksitet fx: *det var nemt at forstå/sige; plejede at lytte, er nødt til at arbejde, være god til at vedrøre, man er forceret at dele* (dog manglende præposition *til* i den faste verbalkonstruktion: *tvunget/forceret(?) til at*); behersker også verbalkonstruktioner med flere infinitiver (*nemmere at lære at kende* samt endnu en infinitiv på distance: *at få*): *det er nemmere at lære at kende de andre .....* og *at få*; to ukorrekte konstruktioner: *jeg*

plejede at får* (ukorrekt infinitiv), bruge sin tid på snakker og taler (manglende infinitiv-at og ukorrekte infinitiver).

Passiv: uden korrekt endelse: når for eksempel skal der tage* en seriøs beslutning

Substantivmorfologi: næsten sikker brug med kun ganske få fejl.

Køn: hovedsagelig korrekt fælleskøn og intetkøn både i ubestemt og bestemt form, fx: en beslutning, et job, arbejdspladsen, restauranten, jobbet; også ved possessive pronomener: sit job, minØ ledelse; et par fejl med fælleskøn i stedet for intetkøn: en* .. forhold, en* team, en* ansættelsesforhold.

Korrekt brug af flertalsbøjninger: Flertal ubestemt, fx: fordelē (dog også eksempel med fordeler*), forældre, de* medarbejdere, gange, sider, kolleger, ulemper, de .. tingØ. Demonstrerer således at hun kan bruge alle tre flertalsformer: e-, -er og nul/Ø-endelse.

Fejlvalgt flertalsendelse: grunder*

Flertal bestemt, fx kunderne, sine kollegerne – dog ikke med dobbelt bestemthed på dansk – enten possessivt pronomener (sine kolleger med korrekt pluralisendelse –e på pronoment) eller bestemthedsendelse på substantivet (-ne). Andre steder viser hun at hun behersker denne regel, fx: mine forældre.

3.2.3 Kongruens

Hovedsageligt sikker brug med enkelte fejl. Ental ubestemt fælleskøn, fx: hvor tilfredsØ man er, en* godØ forhold, en storØ del, en seriøs beslutning, man bliver glad.

Ental ubestemt intetkøn, fx: det var godt/nemt; dog manglende intetkønskongruens: det var også meningsfuld*

Flertal, fx: positive og negative sider, de gode og de dårlige tingØ, vi .. var enige, nogle gode venner, forskellige grunder

Dog: begivenheder kunne være interessant* - manglende flertals-kongruens på adjektivet; bruge sin tid på snakker og taler som nogle gange kan være ubrugelige*; korrekt form: 'ubrugeligt' da subjektet 'som' viser tilbage til hele den sætning det lægger sig til..

Gradbøjning: tre eksempler på korrekt anvendelse af komparativ (2. grad): nemmere, mere, bedre).

Adverbialbøjning

Der er også et eksempel i teksten der viser at kursisten ikke blot kan kongruensbøje adjektiver, men også kan tilføje adverbial-t når adjektivet indgår som adverbialled: man arbejde selvstændigt.

Pronomenbøjning

Kursisten anvender både personlige pronomener som subjekt – de bøjes ikke: jeg, det, der. Pronominet man bruges hyppigt, hvilket passer til genren. Et enkelt fejlgreb hvor hun i stedet for man bruger en som subjekt: En kunne tænke at .... (= man kunne tro at ..)

Possesive pronomener i ental fælleskøn, fx: Min familie/fritid/mor/mening, sin arbejdsplads/tid, i intetkøn: sit job, og i flertal: mine forældre.

Har også styr på at det possessive pronomener sin refererer tilbage til subjektet i sammen sætning: Man bliver glad for sit job og Man føler sig velkommen i sin arbejdsplads og har en god forhold til sine kolleger. Hun har også et enkelt eksempel hvor hun demonstrerer at hun også behersker reglen for pronomener der ikke henviser til subjektet i sammen sætning: Det er fordi hvis man vælger et job hvor man er nødt til at arbejde med andre, bliver teamarbejde en stor del af ens hverdagen, hvor det possessive pronomener ens ikke henviser til subjektet i samme sætning, teamarbejde, men til pronomeneret man, der er subjekt i den foregående sætning.

Der anvendes også et par reflektive pronomener: man føler sig velkommen, man skal kende sig selv, der også refererer til subjektet i samme sætning.

3.2.4 Syntaks

Har gennemgående en meget kompleks, varieret og forholdsvis korrekt syntaks.

Sideordnede helsætninger

fx: *Jeg plejede at arbejde der i weekender og i min fritid og det var godt for forskellige grunder.*

Fx: *Selvfølgelig har der været tider hvor vi ikke var enige eller vi skændes lidt, men det var også nemt at sige alt til hinanden, både de gode og de dårlige ting.* I dette eksempel to sideordnede helsætninger, der i øvrigt hver især er komplekse; den første indeholder en relativ ledsætning (*tider hvor vi ikke var enige eller vi skændes lidt*); den anden en verbalkonstruktion med infinitiv (det var også nemt at sige alt til hinanden).

Ledsætningstyper

Demonstrerer at hun behersker alle tre ledsætningstyper:

Substantiviske ledsætninger fx:

Det er også meningsfuld, at man kan arbejde i en team.

Denne ledsætning står som egentlig subjekt, og *Det* i den overordnede sætning er foreløbig subjekt, mens *meningsfuld* er subjektsprædikat/omsagnsled til grundled.

Eksempel med to sideordnede ledsætninger der begge står som objekt for den overordnede helsætning ('*De spurgte om*')

De spurgte om, hvad jeg syntes vi kunne gøre for at lave restauranten bedre, og hvilke begivenheder kunne være interessant for kunderne.

Til den første ledsætning indgår endvidere en underordnet ledsætning:

hvad jeg syntes vi kunne gøre for at lave restauranten bedre.

Denne ledsætning står som objekt for '*syntes*' i den overordnede ledsætning og er således en substantivisk ledsætning.

Følgende helsætning indeholder to substantiviske ledsætninger:

Jeg synes, at det er meget vigtigt, at man føler sig velkommen i sin arbejdsplads og har en god forhold til sine kollegerne og ledelse.

Til den overordnede helsætning *Jeg synes* lægger sig en omfangsrig substantivisk ledsætning, at det er meget vigtigt, at man føler sig velkommen i sin arbejdsplads og har en god forhold til sine kollegerne og ledelse. Hele denne ledsætning står som objekt for den overordnede helsætning '*jeg synes*'.

Denne substantiviske ledsætning indeholder imidlertid en ny ledsætning: at man føler sig velkommen i sin arbejdsplads og har en god forhold til sine kollegerne og ledelse. Det er også en substantivisk ledsætning, da den i forhold til den overordnede at-sætning: 'at det er meget vigtigt' varetager ledfunktion: egentlig subjekt.²

Adverbielle ledsætninger:

Fx: *Da jeg arbejdede hos min mor, plejede mine forældre at lytte til min mening også.* Ledsætningen er adverbial eftersom den udtrykker tid/hvornår – angivet ved underordningskonjunktionen '*da*'.

Fx: *Jeg tror, at medbestemmelse på arbejdet er også relevant fordi det gør, at man føler sig en del af noget.* Et eksempel på en adverbial ledsætning der udtrykker årsag/hvorfor med underordningskonjunktionen *fordi*. I denne årsagssætning indgår der desuden en substantivisk ledsætning der står som objekt i den overordnede ledsætning: fordi det gør, at man føler sig en del af noget.

---

² For at tydeliggøre den anden ledsætnings ledfunktion som egentlig subjekt kan vi forkorte lidt og dernæst omskrive: (... at) *det er meget vigtigt, at man føler sig velkommen* .... : verballed: *er*; *det*: foreløbig subjekt; *meget vigtigt*: subjektsprædikat/omsagnsled til grundled; *at man føler sig velkommen*: egentlig subjekt og dermed en ny substantivisk ledsætning. Omskrivning: *at man føler sig velkommen er meget vigtigt.* *Er*: verballed; *at man føler sig velkommen*: nu subjekt; *meget vigtigt*: subjektsprædikat til det nye subjektet – dvs. det tidligere egentlige subjekt.

Fx: man skal have en ansættelsesforhold, selvom man kan måske ikke lide det. Eksempel på en adverbial indrømmelsesledsætning med underordningskonjunktionen *selvom*.

I følgende helsætning indgår der også to adverbielle ledsætninger (der udtrykker tid):

Fordele ved teamarbejde er, at man kan få hjælp når man er usikker med noget og konsultere hinanden når for eksempel skal der tage en seriøs beslutning.

Den første når-ledsætning er indlejret som adverbialled i en anden ledsætning: *at man kan få hjælp*, og det samme er den anden adverbielle når-ledsætning: *at man kan ..... konsultere hinanden når der skal tage en seriøs beslutning*.

Adjektiviske ledsætninger fx:

En af de arbejder jeg var tilfreds med er jobbet som tjener i min families restaurant i Italien.

På arbejdspladsen er der altid positive og negative sider, som bestemmer hvor tilfreds man er med sit job. Relativsætningen (som bestemmer .....sit job) har adjektivisk funktion til *positive og negative sider* i den overordnede sætning. Relativsætninger er altid adjektiviske.

I denne adjektiviske sætning indgår der imidlertid en ny ledsætning: *positive og negative sider, som bestemmer hvor tilfreds man er med sit job*. Denne ledsætning har ledsætningsfunktion i relativsætningen, hvor den står som objekt, og derfor er det en substantivisk ledsætning.

Selvfulgelig har der været tider hvor vi ikke var enige

Vi kan bemærke at kursisten korrekt anvender relativsætninger både uden relativ pronomen (i 1. eksempel) og med relativ pronomen (det andet eksempel oa.). Endvidere har hun også korrekte anvendelser af *hvor* (refererer tilbage til led der udtrykker tid og sted) som relativpronomen.

Ledsætningskompleksitet

Som det allerede indirekte er fremgået af foregående gennemgang, er ledsætningskompleksiteten høj i teksten.

Der er kun ni helsætninger uden underordnede ledsætninger tilknyttet, og der er eksempler på ledsætninger af både 1., 2. og 3.grad.

Ledsætninger af 1. grad, fx:

0³. En af de arbejder 1. jeg var tilfreds med 0.er* jobbet som tjener i min families restaurant i Italien.⁴

0. Selvfølgelig har der været tider 1. hvor vi ikke var enige eller vi skændes lidt

1. Da jeg arbejdede hos min mor, 0. plejede mine forældre at lytte til min mening også.

Ledsætninger af 2. grad, fx:

0. På arbejdspladsen er der altid positive og negative sider, 1. som bestemmer 2. hvor tilfreds man er med sit job.

0. Jeg synes, 1. at det er meget vigtigt, 2. at man føler sig velkommen i sin arbejdsplads og har en god forhold til sine kollegerne og ledelse.

0. Det var godt 1. at min mor var også min ledelse 2. fordi det var nemt at forstå hinanden.

0. En kunne tænke 1. at, 2. fordi det var min families restaurant, 1. fik jeg fordeler sammenlignet med de andre medarbejder,

0. De spurgte om, 1. hvad jeg syntes 2. vi kunne gøre for at lave restauranten bedre, 1. og hvilke begivenheder kunne være interessant for kunderne.

---

³ Den overordnede helsætning er altid 0. grad.

⁴ Når man inddeler i grader, opstiller man det ofte i et trappediagram, hvilket anskueliggør kompleksiteten tydeligere, fx det første eksempel: 0. En af de arbejder, 0. er jobbet som tjener, 1. jeg var tilfreds med

0. Fordele ved teamarbejde er, 1. at man kan få hjælp 2. når man er usikker med noget 1. og konsultere hinanden 2. når for eksempel skal der tage en seriøs beslutning.

0. I teamarbejde findes en følelse af trykthed 1. hvor man er aldrig alene og har støtte fra folk 2. som er i samme situation.

0. De er tingene 1. som gøre, 2. at man bliver glad for sit job.

Ledsætninger af 3. grad, fx:

0. Jeg tror, 1. at medbestemmelse på arbejdet er også relevant 2. fordi det gør, 3. at man føler sig en del af noget.

0. Det er 1. fordi 2. hvis man vælger et job 3. hvor man er nødt til at arbejde med andre, 1. bliver teamarbejde en stor del af ens hverdagen.

0. Jeg synes alligevel, 1. at man skal kende sig selv og vide 2. om man vil gerne have et job 3. hvor man arbejder selvstændigt.

Inversion/V2

Kursisten viser også stor sikkerhed i anvendelsen af inversion/V2 i helsætningen⁵, fx:

På arbejdspladsen er der altid positive og negative side

Selvfølgelig har der været tider hvor vi ikke var enige

I så fald skal man ikke vælge en arbejdsplads der kræver teamarbejde

Tre eksempler hvor kursisten har valgt at placere adverbialer på førstepladsen. Konsekvens: subjektet forvises til en plads efter verballedet.

Også i sætninger hvor kursisten har valgt at placere en hel ledsætning på førstepladsen, lykkes det også at fastholde verballedet på anden pladsen og placere subjektet efter verballedet, fx:

Da jeg arbejdede hos min mor, plejede mine forældre

Også i de følgende to eksempler med en række led og ledsætninger før vi når frem til verballed og subjekt i den overordnede sætning, lykkes det for kursisten at anvende korrekt V2/inversion:

Det er fordi hvis man vælger et job hvor man er nødt til at arbejde med andre, bliver teamarbejde en stor del af ens hverdagen.

En kunne tænke at, fordi det var min families restaurant, fik jeg fordeler

Ved en nærmere analyse kan man iagttagte at der faktisk er tale om to V2-placeringer/inversioner i to ledsætninger:

Dels i en adverbial årsagsledsætning:

fordi hvis man vælger et job hvor man er nødt til at arbejde med andre, bliver teamarbejde en stor del af ens hverdagen.

---

⁵ Reglerne for V2 også kaldet inversion gælder i princippet kun i helsætninger. Reglen er at verballedet altid skal stå på andenpladsen i helsætningen – som i den ligefremme ordstilling hvor subjektet står på førstepladsen, fx: *Hun kommer i morgen*. Hvis der står et andet led end subjektet på førstepladsen (fx et objekt eller et adverbialled), gælder det stadig at verballedet skal stå på plads nummer to, fx: *I morgen kommer hun*. Som vi kan se indebærer det at subjektet nu ikke længere kan stå før verballedet, men må følge efter verballedet – det er det som nogen også kalder for inversion. Dansk er et såkaldt V2-sprog – dvs. verballedet står altid på plads nummer to. – dog to undtagelser: ja/nej-spørgsmål (fx: *kommer du?*) og imperativer (fx: *kom nu!*) hvor verballedet altså står på førstepladsen. Tysk er fx også et V2-sprog hvor man har inversion/V2, men det er engelsk fx ikke, hvilket har følgende konsekvenser: *i morgen kommer hun* vs *tomorrow she comes*.

Dels en substantivisk ledsætning:

at, fordi det var min families restaurant, fik jeg fordeler

Hvad er grunden til at der så skal være inversion? Det er at der lige efter de to underordningskonjunktioner, *fordi* og *at*, følger en ny ledsætning, dels en adverbial betingelsesledsætning med underordningskonjunktionen *hvis*, og dels en årsagsledsætning med *fordi*. I begge tilfælde har det som konsekvens at den efterfølgende sætning fremmes til at få helsætningsstatus i forhold til de to ledsætninger – og som konsekvens skal der være inversion i den efterfølgende sætning hvor verballedet så skal stå på plads nummer to – nøjagtig som i det mindre komplekse eksempel ovenfor: *Da jeg arbejdede hos min mor, plejede mine forældre*. Yderst sofistikeret sprogbeherskelse fra kursistens side.

Lad os prøve at se hvad der sker hvis vi fjerner den interfererende ledsætning der skaber problemet for den ortodokse ledsætningsordstilling:

Det er fordi ~~hvis man vælger et job hvor man er nødt til at arbejde med andre, bliver teamarbejde~~ teamarbejdet bliver en stor del af ens hverdagen.

En kunne tænke at, ~~fordi det var min families restaurant, fik jeg~~ jeg fik fordeler.

Konsekvensen er, som man kan se, at der ikke længere er nogen grund til inversion – leddet der forårsagede inversionen er væk, og ledsætningen bevarer sin typiske subjekt-verballed-ordstilling.

Der er kun et enkelt eksempel hvor kursisten ikke overholder V2/inversions-reglen:

For eksempel man er på en måde forceret at dele med andre*

Centraladverbialernes placering

1. i helsætninger

I alle helsætninger placeres centraladverbialen korrekt efter subjekt og verballed, fx:

Jeg havde også en god forhold ...

Det er også meningsfuld ...

På arbejdspladsen er der altid ...

Jeg synes alligevel

I så fald skal man ikke vælge,

2. i ledsætninger

I ledsætningerne, hvor reglen er at centraladverbialerne skal stå før verballedet, går det mindre godt:

Det var godt at min mor var også min ledelse* (betydningsmæssigt skal 'også' faktisk ikke stå i ledsætningen men i helsætning: *Det var også godt*).

Jeg tror, at medbestemmelse på arbejdet er også relevant* (her gælder det også at 'også' faktisk hører til i helsætningen: 'jeg tror også ...')

en følelse at trykthed hvor man er aldrig alene*

man skal have en ansættelsesforhold, selvom man kan måske ikke lide det*

Jeg synes alligevel, at man skal ... vide om man vil gerne have et job*

Én korrekt placering før verballedet:

bruge sin tid på snakker og taler som noget gange kan være ubrugelige

Som det fremgår anvender hun i alle sine ledsætninger – bortset fra én - samme ordstilling som i helsætningen – dvs. placering af centraladverbialerne efter verballedet.

3.2.5 Ortografi

Kursisten har fejlfri stavning.

3.2.6 Tegnsætning

Tegnsætning: korrekt brug af punktum, men helt inkonsekvent kommatering.

Hun anvender dels grammatisk komma, fx:

Jeg synes, at det er meget vigtigt, at man føler sig velkommen i sin arbejdsplads og har en god forhold til sine kollegerne og ledelse.

En kunne tænke at, fordi det var min families restaurant, fik jeg fordeler sammenlignet med de andre medarbejder, men sådan var det ikke.

Det er også meningsfuld, at man kan arbejde i en team.

De er tingene som gøre, at man bliver glad for sit job.

Dels anvender hun funktionskomma, fx:

Selvfølgelig har der været tider hvor vi ikke var enige eller vi skændes lidt, men det var også nemt at sige alt til hinanden, både de gode og de dårlige ting.

Det er fordi hvis man vælger et job hvor man er nødt til at arbejde med andre, bliver teamarbejde en stor del af ens hverdagen

Det var godt at min mor var også min ledelse fordi det var nemt at forstå hinanden

I teamarbejde findes en følelse at trykthed hvor man er aldrig alene og har støtte fra folk som er i samme situation.

Det er også nemmere at lære at kende de andre som man arbejder med, og få nogle gode venner.

I så fald skal man ikke vælge en arbejdsplads der kræver teamarbejde.

Dels sætter hun sig mellem to stole i forhold til de to kommateringssystemer, fx:

På arbejdspladsen er der altid positive og negative sider, som bestemmer hvor tilfreds man er med sit job.

En af de arbejder jeg var tilfreds med er jobbet som tjener i min families restaurant i Italien.

Jeg tror, at medbestemmelse på arbejdet er også relevant fordi det gør, at man føler sig en del af noget.

Fordele ved teamarbejde er, at man kan få hjælp når man er usikker med noget og konsultere hinanden når for eksempel skal der tage en seriøs beslutning.

Jeg synes alligevel, at man skal kende sig selv og vide om man vil gerne have et job hvor man arbejde selvstændigt.

De spurgte om, hvad jeg syntes vi kunne gøre for at lave restauranten bedre, og hvilke begivenheder kunne være interessant for kunderne.

Dels mangler hun kommaer mellem en række sideordnede helsætninger, fx:

Jeg plejede at arbejde der i weekender og i min fritid og det var godt for forskellige grunder.

Jeg plejede at får samme løn og samme behandling som de andre og det kunne jeg godt lide.

Jeg havde også en god forhold med de medarbejdere og de følte som vi var mere venner end kolleger.

Korrekt kommatering (ud fra begge kommateringssystemer):

Da jeg arbejdede hos min mor, plejede mine forældre at lytte til min mening også.

3.2.6 Ordforråd og semantiske netværk

Kursisten anvender et relevant ordforråd til at redegøre for og vurdere forskellige aspekter ved en arbejdsplads og specifikt i forhold til sine forældres restaurant som arbejdsplads, fx medbestemmelse, teamarbejde, kollegaskab og sine holdninger til disse forhold – både mht. fordele og ulemper.

Præpositionsforbindelser: usikkerhed i brugen af præpositioner – for forskellige grunder, i sin arbejdsplads

Dog også korrekte: *de arbejder jeg var tilfreds med; have en god forhold til; være godt til at; bliver glad for; ulemper ved; på en måde;*

Bruger et varieret ordforråd af både konkrete og abstrakte ord, som overskrider hverdags sproget, fx: *positive og negative sider; fordele og ulemper; forskellige grunde; føler sig velkommen; har en god forhold til sine kolleger; ledelse; selvfølgelig har der været tider; fik jeg fordeler sammenlignet med de andre; få samme løn og samme behandling; medbestemmelse på arbejdet, relevant, man føler sig som del af noget, begivenheder; meningsfuld, teamarbejde bliver en del af ens hverdagen; konsultere hinanden når for eksempel skal der tage en seriøs beslutning; i teamarbejde findes en følelse **at?** tryghed hvor man er aldrig alene og har støtte fra folk som er i samme situation; man skal kende sig selv og vide om man vil gerne have et job hvor man arbejder selvstændigt. I så fald skal man ikke vælge en arbejdsplads der kræver teamarbejde.*

Eksempler på skæv men ikke uforståelig sprogbrug, fx:

Min mor var også min ledelse

De følte som vi var mere venner end kolleger

man skal være god til at vedrøre med andre

man er forceret at

buge tid på snakker .. som kan være ubrugelige

at lytte til min mening

De er tingene som gøre

Jeg synes alligevel, at man skal kende sig selv og vide om man vil gerne have et job hvor man arbejder selvstændigt

3.2.7 Tekstsammenhæng

Der er en velfungerede sammenhæng i teksten, både globalt og lokalt.

Etablering af global såvel som lokal tekstsammenhæng gennem sin brug af genrer

Ikke mindst kursistens sammenhængende vekslen mellem den fortællende eksemplificerende sprogbrug vedr. forældrenes restaurant som arbejdsplads kombineret med holdninger og argumenter danner et solidt fundament for sammenhæng i teksten. Se eksemplerne og analyserne i afsnittet om genrer. Analyserne demonstrerer hvordan holdninger, argumenter og ræsonnementer bindes sammen, og hvordan der konkretiseres med eksempler fra forældrenes restaurant, hvor kursisten selv har arbejdet.

Etablering af global og lokal tekstsammenhæng vha. tempus

Kursistens anvendelse af skiftende tempusformer til forskellige formål er også med til at skabe både global og lokal sammenhæng i teksten.

Kursisten anvender på nær et enkelt sted passende tempus i forhold til de tidsforhold hun vil udtrykke i sin tekst. Hun veksler mellem at fortælle om generelle forhold, holdninger og vurderinger som hun argumenterer for, i præsens og at eksemplificere sine holdninger og synspunkter ved at fortælle om forskellige forhold fra hun arbejdede i forældrenes restaurant i præteritum.

1. Indledende introduktion til teksten i præsens: *På arbejdspladsen er der altid positive og negative sider, som bestemmer hvor tilfreds man er med sit job.*

2. Præsenterer et job hun har været glad for, i præteritum: *En af de arbejder jeg var tilfreds med er* jobbet som tjener i min families restaurant i Italien.*

Jeg plejede at arbejde der i weekender og i min fritid og det var godt for forskellige grunder. Et enkelt brud på tid-tempus-relationen er skiftet til præsens, hvor hun bryder med overensstemmelse i tempus inden for det øvrige afsnit. Enten kan hun bruge præteritum og gennemføre det; eller også kan hun bruge perfektum i stedet for præteritum og så bevare sin præsensform.

3. Udtrykker en holdning om vigtigheden af at føle sig godt tilpas på sin arbejdsplads i præsens: *Jeg synes, at det er meget vigtigt, at man føler sig velkommen i sin arbejdsplads og har en god forhold til sine kollegerne og ledelse.*

Eksemplificerer med sine tidligere arbejdsforhold hos forældrene i præteritum: *Det var godt at min mor var også min ledelse fordi det var nemt at forstå hinanden. Selvfølgelig har der været tider hvor vi ikke var enige eller vi skændes* lidt, men det var også nemt at sige alt til hinanden, både de gode og de dårlige ting. En kunne tænke at, fordi det var min families restaurant, fik jeg fordeler sammenlignet med de andre medarbejder, men sådan var det ikke. Jeg plejede at få samme løn og samme behandling som de andre og det kunne jeg godt lide.*

Jeg havde også en god forhold med de medarbejdere og de følte som vi var mere venner end kolleger. Det ene skift til perfektum er ikke et brud på tid-tempusrelationen, men en måde at henvende sig til sin læser i nu'et på – dvs. der skabes ved brugen af perfektum en forankring op til nu'et og til modtageren hvorved modtageren inddrages; det er en af de væsentlige pragmatiske funktioner perfektum varetager.

4. Udtrykker sin holdning vedr. medbestemmelse i præsens og eksemplificerer derefter konkret medbestemmelse fra hun arbejdede hos forældrene i præteritum: *Jeg tror, at medbestemmelse på arbejdet er også relevant fordi det gør, at man føler sig en del af noget.*

Da jeg arbejdede hos min mor, plejede mine forældre at lytte til min mening også. De spurgte om, hvad jeg syntes vi kunne gøre for at lave restauranten bedre, og hvilke begivenheder kunne være interessant for kunderne.

5. I resten af teksten udtrykker kursisten sine holdninger til teamarbejde som hun argumenterer for med både fordele og ulemper; derefter samler hun op – alt sammen i præsens: *Det er også meningsfuld, at man kan arbejde i en team. Det er fordi hvis man vælger et job hvor man er nødt til at arbejde med andre, bliver teamarbejde en stor del af ens hverdagen. Man skal være god til at vedrøre med andre og dele arbejde.*

Fordele ved teamarbejde er, at man kan få hjælp når man er usikker med noget og konsultere hinanden når for eksempel skal der tage en seriøs beslutning. I teamarbejde findes en følelse at trykthed hvor man er aldrig alene og har støtte fra folk som er i samme situation.

Det er også nemmere at lære at kende de andre som man arbejder med, og få nogle gode venner. De er tingene som gøre, at man bliver glad for sit job.

Det er også noget ulemper ved teamarbejde. For eksempel man er på en måde forceret at dele med andre, bruge sin tid på snakker og taler som nogle gange kan være ubrugelige og man skal have en ansættelsesforhold, selvom man kan måske ikke lide det.

Jeg synes alligevel, at man skal kende sig selv og vide om man vil gerne have et job hvor man arbejde selvstændigt. I så fald skal man ikke vælge en arbejdsplads der kræver teamarbejde.

Kursistens anvendelse af skriftende tempusformer til forskellige formål er således med til at skabe både global og lokal sammenhæng i teksten.

Tekstens opbygning

Som det fremgår af ovenstående gennemgang består teksten af fem afsnit hvor den gennemgående røde tråd i kursistens fremstilling drejer sig om forskellige forhold på en arbejdsplads og hvilke forhold der er centrale for at skabe en god arbejdsplads. Disse forhold giver hun konkrete eksempler på fra sin tid i forældrenes restaurant, og hun argumenterer for sine holdninger.

1. afsnit er en kort overordnet introduktion til emnet

I 2. afsnit introducer hun kort sit job i forældrenes restaurant som eksempel på et job hun var meget glad for.

I 3. afsnit fremhæver hun nogle af de forhold hun synes er centrale for en god arbejdsplads, fx et godt forhold til kolleger og ledelse, og at hun var glad for at have sin mor som leder, men at forældrene på ingen måde gav hende særlige fordele i forhold til kollegerne: *"men sådan var det ikke. Jeg plejede at få samme løn og samme behandling som de andre og det kunne jeg godt lide."*

I 4. afsnit ræsonnerer og argumenterer hun for vigtigheden af medbestemmelse på ens arbejdsplads *"fordi det gør, at man føler sig en del af noget."* Det uddyber hun yderligere med et konkret eksempel fra arbejdet

på forældrenes restaurant: "Da jeg arbejdede hos min mor, plejede mine forældre at lytte til min mening også. De spurgte om, hvad jeg syntes vi kunne gøre for at lave restauranten bedre, og hvilke begivenheder kunne være interessant for kunderne."

I 5. afsnit har hun fokus på fordele og ulemper ved at arbejde i team, hvor hun til slut samler op hvad der skal være grundlag for om man vælger en arbejdsplads hvor man arbejder i teams: "Jeg synes alligevel, at man skal kende sig selv og vide om man vil gerne have et job hvor man arbejder selvstændigt. I så fald skal man ikke vælge en arbejdsplads der kræver teamarbejde." Det er ikke helt klart hvad alligevel relaterer sig til i sammenhængen; måske mener hun noget i retning af "under alle omstændigheder",

Sammenhæng markeres også med pronominelle referencer og sammenbindere og faste vendinger som:

selvfølgelig ... men

også

En kunne tænke at ... men

fordele ved ... Der er også ulemper

for eksempel

Jeg synes alligevel

I så fald

I teksten nedenfor markeres nogle af de sproglige faktorer der bidrager til at binde teksten sammen mellem afsnittene og sætningerne.

På arbejdspladsen er der altid positive og negative sider, som bestemmer *hvor tilfreds man er med sit job*.

En af de arbejder jeg var tilfreds med er jobbet som tjener i min families restaurant i Italien.

Jeg plejede at arbejde der i weekender og i min fritid og *det⁶ var godt for forskellige grunder*.

Jeg synes, at det er meget vigtigt, at man *føler sig velkommen* i sin arbejdsplads og har *en god forhold til sine kollegerne og ledelse*.

Det var godt at min mor var også *min ledelse fordi* det var nemt at forstå hinanden. *Selvfølgelig* har der været tider hvor vi ikke var enige eller vi skændes lidt, *men* det var også nemt at sige alt til hinanden, både de gode og de dårlige ting. *En kunne tænke at, fordi det var min families restaurant, fik jeg fordeler* sammenlignet med de andre medarbejder, *men sådan var det ikke*. *Jeg plejede at få samme løn og samme behandling som de andre og det kunne jeg godt lide*.

Jeg havde *også* en god forhold med de *medarbejdere* og *de* følte som vi var mere venner end kolleger.

Jeg tror, at *medbestemmelse på arbejdet* er *også relevant fordi det* gør, at man føler sig en del af noget.

Da jeg arbejdede hos min mor, plejede mine forældre at *lytte til min mening også*. *De* spurgte om, hvad jeg syntes vi kunne gøre for at lave restauranten bedre, og hvilke begivenheder kunne være interessant for kunderne.

Det er *også* meningsfuld, at man kan *arbejde i en team*. *Det* er *fordi* hvis man vælger et job hvor man er nødt til at arbejde med andre, bliver teamarbejde en stor del af ens hverdagen. *Man skal være god til at vedrøre med andre og dele arbejde*.

Fordele ved teamarbejde er, at man kan få hjælp når man er usikker med noget og konsultere hinanden når for eksempel skal der tage en seriøs beslutning. I teamarbejde findes en følelse af trykkelighed hvor man er aldrig alene og har støtte fra folk som er i samme situation.

Det er *også* nemmere at lære at kende de andre som man arbejder med, og få nogle gode venner.

De* er tingene som gøre, at man bliver glad for sit job.

Det er *også noget ulemper* ved teamarbejde. *For eksempel* man er på en måde forceret at dele med andre, bruge sin tid på snakker og taler som nogle gange kan være ubrugelige *og* man skal have en ansættelsesforhold, selvom man kan måske ikke lide det.

---

⁶ Understregning af led angiver af de etablerer indholdsmæssig sammenhæng med forudgående udsagn eller eller afsnit.

Jeg synes *alligevel??*, at man skal kende sig selv og vide om man vil gerne have et job hvor man arbejder selvstændigt. Iså fald skal man ikke vælge en arbejdsplads der kræver teamarbejde.

3.3 INDPLACERING: 0-B

Tilfredshed på arbejdspladsen

Jo højere tilfredshed på arbejdspladsen er, jo højere arbejdsglæde er.

Fleste danske arbejdspladser skaber betingelser for at forbedre kvaliteten af arbejdet, dvs. at give gode vilkår til deres medarbejdere.

Arbejdskvaliteten kan forbedres, hvis arbejdspladserne kan give medarbejderne muligheder for at koncentrere sig på sit arbejde. Man skal ikke bruges deres ressourcer og energi til at opfylde deres fysiske behov, f.eks. at finde en plads for at spise frokost.

Tilfredshed på arbejdspladsen afhænger af flere faktorer.

Først og fremmest at der er en god løn, som skal stimulerer man.

Udover det er der fysiske miljø, f.eks. et godt socialt miljø er en af de faktorer, som har indflydelse på tilfredsheden på arbejdspladsen, dvs. venlige og hjælpsomme kollegaer. Men der er en stor spørgsmål om teamarbejde på en arbejdsplads.

Det betyder, at man kan ikke arbejde individuelt. På den ene side kan man ikke udtrykke sig individuelt og skal dele succes med andre, som er ulemper ved teamarbejde på arbejdsplads. På den anden side skal man tage ansvar

Navn XXX

3.3.1 Indplacering

Kursisten anbefales DSA B-niveau.

3.3.2 Overordnet vurdering

Middel længde. Generel sikker i ortografi og morfologi; dog er ledsætningskompleksiteten lav, og der er ingen eksempler på korrekt placeret ledsætningsadverbial. Der er et rigt ordforråd som rækker langt ud over hverdags sproget. Der er en del eksempler på manglende tekstsammenhæng, men også eksempler på ok sammenhæng, som dog primært etableres af ordforrådet i de semantiske netværk. Der bruges primært referentielt/fortællende sprog og sprog der udtrykker holdninger; egentlig argumenterende sprogbrug med belæg for holdninger er imidlertid fraværende.

3.4 Analyse 0-B

3.4.1 Genre/teksttype

Den opgavetype informanten skal besvare, kræver både:

1. referentielt/fortællende/informerende sprogbrug
2. der skal udtrykkes holdninger
3. der skal argumenteres/gives belæg for disse holdninger

Referentielt sprog: beskriver til en start kort problemstillingen:

Jo højere tilfredshed på arbejdspladsen er, jo højere arbejdsglæde er.

Fleste danske arbejdspladser skaber betingelser for at forbedre kvaliteten af arbejdet, dvs. at give gode vilkår til deres medarbejdere.

Herefter følger et synspunkt på hvordan man kan forbedre arbejdskvaliteten – og – noget ulogisk – kun et eksempel på hvad man ikke skal gøre:

Arbejdskvaliteten kan forbedres, hvis arbejdspladserne kan give medarbejderne muligheder for at koncentrere sig på sit arbejde. Man skal ikke bruges deres ressourcer og energi til at opfylde deres fysiske behov, f.eks. at finde en plads for at spise frokost.

Herefter følger et par holdninger til hvordan man kan skabe større tilfredshed på arbejdspladsen:

1. Først og fremmest at der er en god løn, som skal stimulerer man.

Kursistens holdning er at en god løn fremmer tilfredsheden, og hans begrundelse er at det virker stimulerende, men det fremgår ikke hvad lønnen virker stimulerende på – om det er på arbejdsglæden? Eller stimulerer lønnen til at knokle noget mere? Det er således hverken et særlig elaboreret eller overbevisende argument.

2. Udover det er der fysiske miljø, f.eks. et godt socialt miljø er en af de faktorer, som har indflydelse på tilfredsheden på arbejdspladsen, dvs. venlige og hjælpsomme kollegaer.

Det er således også kursistens holdning at et godt socialt miljø har indflydelse på tilfredsheden, og det kan venlige og hjælpsomme kolleger bidrage til. Heller ikke her er der som sådan argumenter eller begrundelser, men blot en holdning fulgt op af et konkret eksempel.

3. Herefter tager han fat på teamarbejde på arbejdspladsen, hvilket er temaet for resten af teksten. Han åbner til temaet med en ikke ganske forståelig passus:

Men der er en stor spørgsmål om teamarbejde på en arbejdsplads

Betyder det fx at et af de centrale spørgsmål i relation til tilfredshed på arbejdspladsen er at forholde sig til hvilken rolle teamarbejde spiller, eller betyder det at et af de temaer der fylder meget i dag er teamarbejde? Det er uklart.

Introduktionen til emnet følges op af 1. hans holdning til teamarbejde, som er at teamarbejde forhindrer den enkelte i at arbejde individuelt, 2. og det har ifølge kursisten som konsekvenser at man ikke kan udtrykke sig individuelt, og at man skal dele sine succeser med andre, 3. hvilket han vurderer som ulemper ved teamarbejde. 4. På den anden side har teamarbejde som konsekvens at man skal tage ansvar:

1. Holding: *Det betyder, at man kan ikke arbejde individuelt .* **2. To negative konsekvenser:** *På den ene side kan man ikke udtrykke sig individuelt og skal dele succes med andre,* **3. Vurdering:** *som er ulemper ved teamarbejde på arbejdsplads.* **4. Positiv? konsekvens:** *På den anden side skal man tage ansvar*

Det er uklart hvad kursisten præcis mener at man skal tage ansvar for – for hvad og på hvilken måde? – det uddybes ikke. Det står derfor heller ikke helt klart om det er en positiv eller negativ konsekvens; distributionen af præpositionsfraserne *på den ene side ...på den anden side* tyder dog på at han anser det som en positiv konsekvens at man skal tage ansvar.

Som vi kan se kommer han ikke særligt langt hverken med at fortælle om hhv. tilfredshed på arbejdspladsen og teamarbejde eller at elaborere og uddybe sine holdninger og vurderinger.

3.4.2 Morfologi

Verbalmorfologi

Der anvendes udelukkende nutid i teksten, hvilket er ok i forhold til genren.

Fx: *er, har, skaber,*

Bruger korrekt modalverbum + infinitiv både i aktiv og passiv og med forskellige modalverber:

Kan give/arbejde/udtrykke – kan forbedres

Skal dele/tage ansvar

Ukorrekte former:

Skal stimulerer*

Ukorrekt brug at infinitiv i passiv: *Man skal ikke bruges* deres ressourcer.* Begrundelse: subjektet 'man' er både grammatisk subjekt og agens (den der agerer med at bruge ressourcer). Hvis *ressourcer (som er objekt og patients – den det går ud over)* havde været subjekt, ville det have været korrekt med infinitiv i passiv: '*ressourcerne skal bruges*'.

Anvender også tre verbalfraser med infinitiv, fx:

Bruges .. energi til at opfylde; skabe betingelser for at forbedre kvaliteten; give muligheder for at koncentrere sig; - faktorer der bidrager til et komplekst sprog.

Substantivmorfologi

Genus/køn: En enkelt: ukorrekt fælleskøn i stedet for intetkøn: en* stor spørgsmål; en manglende bøjning i bestemt form: på arbejdsplads*. Derudover ingen genusproblemer hverken i ubestemt eller bestemt form:

Fælleskøn, fx: arbejdspladsen, kvaliteten, tilfredsheden

Intetkøn, fx: det fysiske miljø; et godt social miljø, sit arbejde

Også i flertal både ubestemt og bestemt form er der sikker brug: arbejdspladser, faktorer, medarbejdere, gode vilkårØ medarbejderne.

Som vi kan se gør kursisten brug at alle tre ubestemte flertalsformer: -e, -er og Ø/nul-endelse.

Adjektivmorfologi

Flere korrekte kongruensbøjninger, fx:

I fælleskøn ubestemt ental: En godØ løn

I intetkøn ubestemt: Et godt socialt miljø

I flertal: venlige og hjælpsomme kollegaer; gode vilkårØ

Deres fysiske behovØ? – det er i dette tilfælde ikke muligt at afgøre om kursisten her vælger bestemt form ental på adjektivet eller flertal eftersom substantivet 'behov' bøjes med nul-endelse i flertal.

I et enkelt eksempel mangler der en artikel: fysiske miljø; adjektivendelsen –e signalerer at det skulle være enten den bestemte artikel: det fysiske miljø eller et possessivt pronomen af en slags.

Endelig er der to korrekte eksempler på adjektiver anvendt adverbialt med korrekt tilføjelse af -t: arbejde individuelt; udtrykke sig individuelt;

Komparation/gradbøjning: Der er to eksempler på komparativ/2. grad, fx: højere arbejdsglæde, flere faktorer, og et eksempel på superlativ/3. grad: FlestØ danske arbejdspladser, hvor der i øvrigt mangler en bestemt flertalsartikel: de fleste 7arbejdspladser.

Pronomenbøjninger

Der anvendes ikke særlig mange pronomen i teksten – ikke at de mangler. Det (u)personlige pronomen *man* finder vi et par steder, fx: *man skal ikke; man kan ikke;* samt et enkelt overforbrug i en ledfunktion som 'man' ikke kan varetage: *en god løn som skal stimulerer man**. Pronomenet 'man' kan udelukkende varetage subjektsfunktionen; i dette tilfælde hvor leddet er objekt skal man vælge pronomensformen 'en': *kan stimulere en.*

Possesive pronomen: *Deres ressourcer, deres medarbejdere, deres fysiske behov,*

Endelig er der et eksempel på forkert valg af possessiv pronomen:

give medarbejderne muligheder for at koncentrere sig på sit* arbejde.

I stedet for entalspronomenet 'sin/sit/sine' skal det possessive pronomen 'deres' vælges eftersom 'sit' kun kan vise tilbage til led der står i ental, mens 'deres' viser tilbage til led i flertal, hvilket er tilfældet her: 'medarbejderne'.

3.4.3 Syntaks

Ledsætningstyper

---

⁷ Man kan her bemærke det eksotiske at man på dansk opererer med to forskellige principper i bestemt form ental og flertal alt efter om der indgår et attributivt adjektiv eller ej: bilen vs den røde bil; bilerne vs de røde biler

Kursisten bruger alle tre ledsætningstyper:

Substantiviske ledsætninger:

Det betyder, at man kan ikke arbejde individuelt. Her står ledsætningen som objekt for den overordnede ledsætning.

Adverbielle ledsætninger:

Arbejdskvaliteten kan forbedres, hvis arbejdspladserne kan give medarbejderne muligheder for at koncentrere sig på sit arbejde. En adverbial betingelsesledsætning indledes med underordningskonjunktionen 'hvis'.

Adjektiviske ledsætninger:

f.eks. et godt socialt miljø er en af de faktorer, som har indflydelse på tilfredsheden på arbejdspladsen.

Relativpronomenet i den adjektiviske relativsætning lægger sig til det overordnede led: 'en af de faktorer'

Først og fremmest at der er en god løn, som skal stimulerer man. Her lægger det relative pronomen 'som' sig til det overordnede led i den overordnede sætning 'en af de faktorer'.

Ledsætningskompleksitet

Der er i denne tekst ingen eksempler på ledsætninger af hverken 2. eller 3. grad – kun 1. grad:

0. Det betyder, 1. at man kan ikke arbejde individuelt. 0. Arbejdskvaliteten kan forbedres, 1. hvis arbejdspladserne kan give medarbejderne muligheder for at koncentrere sig på sit arbejde.

Inversion/V2

Der er ikke særlig mange eksempler på sætninger der udfordrer inversions/V2-reglen i denne tekst. Det vil sige at langt de fleste sætninger har subjektet på førstepladsen. Det fortæller noget om denne tekst og hænger evt. samme med at der er tale om en tekst hvor kursisten kun i ringe omfang ræsonnerer, diskuterer og argumenterer.

Først to eksempler med korrekt inversion/V2:

Udover det er der fysiske miljø,

På den ene side kan man ikke udtrykke sig individuelt

Som man kan iagttage, står verballedet i begge de to eksempler på plads nummer 2 efter de adverbialled der står på ledsætningens førsteplads.

Her et eksempel der ikke overholder inversions/V2-reglen, hvilket medfører at verballedet ikke står på plads nummer to men efter subjektet:

f.eks. et godt socialt miljø* er en af de faktorer, som har indflydelse på tilfredsheden på arbejdspladsen

Endelig et interessant eksempel på en inversionsproblematik der pga. sin retoriske udformning ikke følger det traditionelle mønster: *Jo højere tilfredshed på arbejdspladsen er, jo højere arbejds glæde er*.*

Ledsætning 'Jo højere tilfredshed på arbejdspladsen er' står på førstepladsen. Man forventer derfor at verballedet i ledsætningen skal stå på plads nr. 2 lige efter ledsætningen; men det kan ikke lade sig gøre pga. den retoriske konstruktion 'jo højere .... jo højere ..' der "fortrænger" verballedet fra plads nummer. Ledet 'jo højere' i ledsætningen står som subjektsprædikat/omsagnsled til grundled, og konsekvensen er derfor at der skal være inversion/V2-ordstilling i selve ledsætningen – med følgende resultat:

Jo højere tilfredshed på arbejdspladsen er, jo højere er arbejds glæde ~~er*~~. . en helt almindelig ledsætningsinversion hvor ledsætningens indflydelse er ophævet pga. af subjektsprædikatet 'jo højere', som har indtaget plads nr. 1.

En bedre sproglig formulering vil i øvrigt være:

Jo større tilfredsheden på arbejdspladsen er, jo/desto større er arbejds glæden

Placering af centraladverbier

Der er generelt ikke så mange centraladverbier i teksten, og heller ikke så mange ledsætninger, så der er heller ikke så mange eksempler der udfordres af det eksotiske træk på dansk at der er forskel på placeringen af centraladverbialer i helsætninger og ledsætninger.

Kursisten placerer centraladverbialer korrekt efter subjekt og verballed i helsætninger:

Man skal ikke bruge ...

På den ene side kan man ikke udtrykke sig ...

I ledsætninger

Det betyder, at man kan ikke* arbejde individuelt

Som vi kan se følger kursisten her helsætningens regler og placerer centraladverbialen 'ikke' efter subjekt og verballed. Han følger således ikke reglen for ledsætninger hvor centraladverbialen skal stå før verballedet:

Det betyder, at man ikke kan ikke arbejde individuelt⁸

3.4.4 Ortografi og tegnsætning

Ingen fejl i ortografi. Korrekt tegnsætning. Mangler dog afsluttende punktum. Et semikolon ville også fremme læsbarheden i: *Udover det er der fysiske miljøer; f.eks. et godt socialt miljø er en af de faktorer – et udsagn som man skal læse hen over flere gange for at finde ud af hvor adverbialen 'f.eks.' hører hjemme – i den foregående eller i den efterfølgende helsætning – et interessant eksempel på hvor afgørende en rolle et lille tegn kan være for forståelsen.*

3.4.5 Ordforråd (semantiske netværk)

Anvender et relevant ordforråd, der dog i nogen grad er taget fra teksten.

Arbejds miljø: *ressourcer, god løn, fysiske behov, teamarbejde, arbejdsplads, frokost, kvalitet, vilkår, stimulerer, arbejdsglæde,*

Der er en del eksempler på ordforråd og sprogbrug der går ud over hverdags sproget, fx:

jo højere .... Jo højere; skaber betingelser for at forbedre; kvaliteten af arbejdet; give gode vilkår; forbedres; give mulighed for; at koncentrere sig; ressourcer; afhænger af; flere faktorer, en af de faktorer; først og fremmest; stimulerer; det fysiske miljø; et godt social miljø; har indflydelse på; udtrykke sig individuelt; på den ene side – på den anden side; tage ansvar.

Et par eksempler på skæv sprogbrug:

Det betyder, at man kan ikke arbejde individuelt. – snarere 'indebærer'

Først og fremmest at der er en god løn, som skal stimulerer man. Her mangler en udfyldning af sætning, fx: 'Først og fremmest er det afgørende/vigtig at ...'

3.4.6 Tekstsammenhæng

Ordforrådet og de semantiske netværk er i denne tekst ret afgørende i forhold til at binde teksten sammen indholdsmæssigt - såvel globalt som lokalt. Der er flere eksempler på manglende sprogsatte overgange mellem udsagnene, og det medfører at læser selv skal etablere sammenhængen.

Lokalt ville det fx fremme læsers umiddelbare forståelse hvis der flere steder var sammenbindende konjunktioner, adverbialer eller eksplicite sammenhængsskabende udsagn, fx

1. Jo højere tilfredshed på arbejdspladsen er, jo højere arbejdsglæde er. 2. Fleste danske arbejdspladser skaber betingelser for at forbedre kvaliteten af arbejdet, dvs. at give gode vilkår til deres medarbejdere.

Her kunne det fx være en overgangsfrase som fx: *Det er en faktor der spiller en central rolle for erhvervslivet i dag.* Pronomenet 'det' binder her udsagn 1 og 2 indholdsmæssigt sammen, så læser ikke selv skal etablere sammenhængen.

---

⁸ Det skal dog tilføjes at ledsætninger der indledes med 'at' og 'fordi' ofte har helsætningsordstilling blandt danskere – det gælder fx for journalist- og politikersprog, men også for hverdagsprog i al almindelighed.

At det imidlertid ikke nødvendigvis er tilstrækkeligt at lave overgang med pronomielle referencer bagud, viser følgende eksempel:

1. *Men der er en stor spørgsmål om teamarbejde på en arbejdsplads.*
2. *Det betyder, at man kan ikke arbejde individuelt.*

Sammenhængen mellem de to udsagn er dog tvivlsom eller ikke-eksisterende eftersom der ikke er nogen reference for det sammenhængsskabende pronomen 'det' at vise tilbage til i det foregående udsagn.

Et vellykket eksempel på pronominel reference der indholdssammenbinder to udsagn er:

1. *Først og fremmest at der er en god løn, som skal stimulerer man.*
2. *Udover det er der fysiske miljø*

Kursistens to holdninger bindes vellykket sammen vha. den pronomielle bagudrettede reference 'det'. Desuden styrker sætningsforbinderene 'først og fremmest' og 'udover det' også indholdssammenhængen.

Sammenhængen er heller ikke entydig imellem følgende to udsagn:

1. *Arbejdskvaliteten kan forbedres, hvis arbejdspladserne kan give medarbejderne muligheder for at koncentrere sig på sit arbejde.*
2. *Man skal ikke bruges deres ressourcer og energi til at opfylde deres fysiske behov, f.eks. at finde en plads for at spise frokost.*

Men der er måske heller ikke rigtig nogen sammenhæng – blot et eksempel på hvad man ikke skal bruge ressourcer på, hvor læser pga. kursistens holdningsoptakt i første udsagn ville have forventet et eksempel på hvad man kanne gøre for at skærpe koncentrationsmulighederne.

To eksempler på hvordan manglende eksplicite forbindere og et fravær af logiske indholdsmæssige relationer mellem to udsagn, kan hæmme forståeligheden og læsbarheden.

3.5 INDPLACERING: 0-C

NAVN: XX

Jeg kender nogle som arbejder fuldtids i Thai restaurant og Thai take away i meget lang tid. Udover det har de også et andet fuldtids arbejder ved siden af. Hvordan kan det klare alt det stresser der sker hos Thai restaurant ? Hvordan kan de klar 2 fuldtids arbejder? Jeg har snakke med mange af dem og grunder til det kan arbejde for det første grundt er en god kantine. De fortalt at de må spise hvad det vil og de kan have madpakker med hjem til deres familier også(på den måde spare det mange penge). For det andet er der god løn og plus drikkepenge. Der er en som arbejder i Thai take away som fortæller at når det holder ferier. For eksempel i påsker der rejser til Norge på skiferier hvor ejer betaler for det hele. Hvert år rejser det sammen. Det sidste grund er det fordi de har et meget godt forhold med kollegerne og chef. De sagde at her i Thai restaurant / Thai take away vi behandler hinanden som familier og det føler sig varm lige ind i hjerte. Nogen er venner i forvejen og det blive endnu sjovt at arbejde med sine venner.

3.5.1 Indplacering

Kursisten anbefales DSA C-niveau.

3.5.2 Overordnet vurdering

Middel længde. Generel sikker ortografi. Mestrer enkel syntaks, men usikkerhed når sætningerne bliver komplekse.

En del usikkerhed vedr. morfologi og pronominer. Især substantivernes bøjning i ental. Flere fejl ved pronominer.

Kursisten har et ordforråd, der gør det muligt at formidle enkel information trods enkelte uklarheder. Bevæger sig kun inden for hverdagssprogets rammer. Sætter ikke komma, men bruger punktum, spørgsmålstegn og parentes korrekt bort set fra et enkelt punktum. Behersker et enkelt referentielt sprog og har en relevant kognitiv tekstskeleton til sin rådighed der gør det muligt for hende – med sit hverdagsprog - at begå sig ganske godt inden for den argumenterende genre.

3.6 Analyse 0-B

3.6.1 Genre/teksttype

Den opgavetype informanten skal besvare, kræver både:

1. referentielt/fortællende/informerende sprogbrug
2. der skal udtrykkes holdninger
3. der skal argumenteres/gives belæg for disse holdninger

Kursisten leverer en forholdsvis velfungerende argumentation, men i et elementært hverdagsprog hvor der også er fejl på alle hylder. Kursisten har allerede etableret den rette tekstskeleton for en teksttype hvor hun både skal videregive informationer, formidle holdninger og argumenter.

Kursisten videreformidler informationer fra sine venner om hvorfor de er så glade for deres job på trods af de både skal klare et stressende arbejde på en Thai restaurant med take away og et andet job ved siden af. Kursisten anvender dels referentielt fortællende sprog, og dels opstiller kursisten kæder af argumenter der indgår som belæg for de ansattes tilfredshed med både at have et stressende job og to fuldtidsjob.

Se endvidere en detaljeret genreanalyse i afsnittet om tekstsammenhæng.

3.6.2 Morfologi

Verbalmorfologi

Præsens/nutid: bruges stort set korrekt, fx: *er, kender, arbejder, holder ferie, rejser, betaler, fortæller, behandler hinanden som, føler sig*; dog manglende nutids-r i: *det (= de) spare**

Der er også nogle få eksempler på præteritum/datid, fx: *de sagde, de fortalt** manglende te-bøjning i datid.

Og også et par eksempler på perfektum/før nutid: *jeg har snakke*de**, dog med forkert perfektumendelse *snakket*.

I følgende eksempel er der forkert tempus: *Jeg kender nogen som arbejder* i meget lang tid*. På dansk skal det være perfektum: *jeg kender nogen som har arbejdet i meget lang tid*. Det kaldes en inklusiv perfektum da den beskriver noget som er sat i gang i fortiden men stadig varer. Både på bl.a. tysk og de romanske sprog ville man her vælge præsens.

Alle infinitiv-former er stort set korrekte: *kan arbejde/have, må spise, hvordan kan det klare* – dog i linjen under: *hvordan kan de klar* 2 fuldtidsarbejder*.

Bruger også en enkelt verbalkonstruktion med infinitiv: *bliver endnu sjovt at arbejde*

Substantivmorfologi

Køn/genus: stort set ingen fejl

Fælleskøn: *en god kantine*

Intetkøn: *et andet fuldtids arbejder; hvert år; et meget godt forhold; alt det stresser; dog: det sidste grund**,

Ubestemt form ental: *holder ferier*, på skiferier*; som familier**

Bestemt form ental: *grunder*, det første grundt, i påsker*; ejer*, i hjerte** - der er en tendens til systematisk fejlbrug af –r i ental i stedet for –en/-et alt efter køn; også i ubestemt ental ser vi samme tendens.

Flertal ubestemt: *madpakker, mange penge, venner, 2 fuldtidsarbejder (? job)*

Flertal bestemt: *kollegerne*

Der er et enkelt - og korrekt - eksempel på brug af reflektivt pronomen: *det føler sig varm*.

Kursisten kan anvende det reciprokke pronomen 'hinanden' en enkelt gang: *vi behandler hinanden*.

Adjektivmorfologi

Der er beskeden brug af adjektiver i kursistens tekst, og dermed beskedne muligheder for at vurdere kursistens kompetencer på dette område – og ingen eksempler i flertal bortset fra et som er forkert.

3.6.3 Kongruens

Ental ubestemt fælleskøn: *en godØ kantine, i langØ tid, godØ løn*

Ental ubestemt intetkøn: *et meget godt forhold, et andet fuldtidsarbejde*

Ental bestemt:

Flertal: *det(=de) føler sig varm** manglende flertals-e.

3.6.4 Gradbøjning

Det bliver endnu sjovt* – intentionen er formentlig at ville udtrykke komparativ: *endnu sjovere*. Der er ikke andre eksempler på gradbøjning i teksten.

Pronomenbøjning

Personlige pronominer: Det mest markante er at kursisten har rigtig mange eksempler hvor vedkommende bruger entalspronomenet 'det' i stedet for flertalspronomenet 'de', fx: *hvordan kan det* klare*, og i linjen under skriver kursisten så: *hvordan kan de klar*. Over halvdelen af de gange hvor kursisten skal anvende flertalspronomenet 'de', bruger vedkommende i stedet 'det' hvilket er voldsomt generende for forståelsen; i et tilfælde bruger kursisten også 'der' i stedet for 'de': *i påsker der* rejser til Norge*.

Possesive pronominer: Her er sparsomme eksempler: fx *deres familier, arbejde med sine venner*. Et interessant eksempel der for det første demonstrerer flertalsbøjning i overensstemmelse med det substantiv knytter sig til; og ikke mindst er det interessant at kursisten korrekt bruger *sin*, og ikke *hans*.

Kursisten har tilsvarende også et eksempel med reflektivt pronomen der viser tilbage til subjektet: *det (=de) følger sig*

Der er usikkerhed med anvendelsen af *nogen* og *nogle*.

3.6.5 Syntaks

Sideordnede ledsætninger

Har et eksempel på en lang ledsætning med bl.a. to sideordnede ledsætninger:

De fortalt at de må spise hvad det vil og de kan have madpakker med hjem til deres familier også.

De ledsætninger der i øvrigt indgår i den første ledsætning analyseres nedenfor.

Ledsætningstyper

Substantiviske ledsætninger

De fortalt at de må spise hvad det vil – en substantivisk ledsætning der står som objekt; i denne ledsætning indgår yderligere en adjektivisk relativledsætning ' *hvad det vil*'.

De sagde at her i Thai restaurant / Thai take away vi behandler hinanden som familier – står som objekt i den overordnede sætning.

Adverbielle ledsætninger

Det sidste grund er det fordi de har et meget godt forhold med kollegerne og chef – eksempel på en årsagsledsætning med underordningskonjunktionen ' *fordi*'.

Adjektiviske ledsætninger

alt det stresser der sker hos Thai restaurant

Der er en som arbejder i Thai take away som fortæller

består af en relativsætning hvori der indgår en anden relativsætning.

Ledsætningskompleksitet

I følgende sætning overstiger kursistens sproglige og indholdsmæssige forehavender vedkommendes sproglige kompetencer, og syntaksen bryder helt sammen:

Der er en som arbejder i Thai take away som fortæller at når det holder ferier. For eksempel i påsker der rejser til Norge på skiferier hvor ejer betaler for det hele.

Ingen af de to sætninger afsluttes. Første punktum ender uafsluttet med ' *at når det holder ferier*'. Hvad sker der så, spørger læser.

En sandsynlig tolkning er at de to udsagn skal skrives sammen og fx udtrykke følgende:

Der er en som arbejder i Thai take away som fortæller at når de holder ferier - for eksempel i påsker – der (= de) rejser til Norge på skiferier hvor ejer betaler for det hele. Ikke så underligt at det overmandede kursisten.

En gradsanalyse af ledsætningskompleksiteten viser følgende:

0. Der er en som arbejder i Thai take away 1. som fortæller 2. at 3. når det holder ferier - for eksempel i påsker – 2. der(= de) rejser til Norge på skiferier 3. hvor ejer betaler for det hele.

I princippet er kursisten således ude i at ville udtrykke indhold der indebærer ledsætningskompleksitet med anvendelse af ledsætninger af både 1., 2. og 3. grad.

Følgende udsagn er helt uforståeligt:

Jeg har snakkede med mange af dem og grunder til det kan arbejde for det første grundt er en god kantine.

Inversion/V2

Hvert år rejser det sammen.

Udover det har de også ...

på den måde spare det mange penge

For det andet er der god løn og plus drikkepenge

Fire eksempler med korrekt inversion/V2 efter foranstillet adverbialled

Også i spørgsmål har hun korrekt inversion: "Hvordan kan de klar(e) ...?"

Centraladverbiernes placering

1. i Helsætninger

Udover det har de også et andet fuldtids arbejder – korrekt placering af sætningsadverbialled efter subjekt og verballed. Derudover ingen eksempler.

2. Ledsætninger

Ingen eksempler på ledsætninger med centraladverbialer.

Kursisten mestrer således de mere enkle sætninger med hel- og ledsætninger, men får problemer når vedkommende skal koble mere komplekse sætninger.

3.6.6 Ortografi og tegnsætning

Der er ingen stavefejl. Sætter ikke komma, men bruger punktum, spørgsmålstegn og parentes korrekt bort set fra et enkelt punktum. Kursisten er imidlertid ude på at rykke grænser.

3.6.7 Ordforråd og semantiske netværk

Anvender et rimelig relevant ordforråd til at lave en ikke-kompleks beskrivelse.

Arbejdsmiljø: *fuldtid, drikkepenge, løn, kollegerne, kantine.*

Benytter sig næsten udelukkende af hverdagsprog, og der er mange eksempler på skæv og til tider uforståelig sprogbrug, fx:

'grunder til det kan arbejde'

for det første grundt er en god kantine

Det sidste grund er det fordi de har et meget godt forhold med kollegerne og chef.

I følgende eksempel er der syntakssammenbrud, og udsagnet er ganske svært at reparere på så det bliver forståeligt:

Der er en som arbejder i Thai take away som fortæller at når det holder ferier. For eksempel i påsker der rejser til Norge på skiferier hvor ejer betaler for det hele. Hvert år rejser det sammen.

Endelig er det meget generende for forståelsen at kursisten i over halvdelen af de relevante kontekster bruger pronomenet 'det' i stedet for flertalspronomenet 'de'.

3.6.8 Tekstsammenhæng

Opbygning af teksten:

Kursisten starter med at præsentere de personer vedkommende har fokus på, og fortælle hvor de arbejder:

Jeg kender nogle som arbejder fuldtids i Thai restaurant og Thai take away i meget lang tid. Udover det har de også et andet fuldtids arbejder ved siden af. Fortællende referentielt sprog

På det grundlag stiller kursisten to undrende spørgsmål om hvordan de på den ene side kan klare det stressende arbejde, og på den anden side kan overkomme at have to fuldtidsjob:

Hvordan kan det klare alt det stresser der sker hos Thai restaurant ? Hvordan kan de klar 2 fuldtids arbejder?

Det har kursisten undersøgt ved at tale med de ansatte: *Jeg har snakket med mange af dem.*

Resten af teksten bruger kursisten på at besvare disse to spørgsmål dels ved at videreformidle hvad vennerne har fortalt kursisten, og dels med de argumenter og begrundelser de bruger til at forklare hvordan og hvorfor de både kan klare det stressende job og samtidig have et andet fuldtidsjob.

Med afsæt i udsagnet '*grunder til det kan arbejde*' kommer der en række begrundelser som skal bidrage til at besvare kursistens spørgsmål:

Første argument er at de har en god kantine:

1a. *for det første grundt er en god kantine.*

Det følges op af to relaterede underargumenter:

1.b. *De fortalt at de må spise hvad det vil*

1c. *og de kan have madpakker med hjem til deres familier også(på den måde spare det mange penge).*

Det andet hovedargument har fokus på løn og drikkepenge:

2. *For det andet er der god løn og plus drikkepenge.*

Det 3. argument kursistens venner har givet, er at de tager på rejser sammen hvert år hvor chefen betaler det hele:

3. *Der er en som arbejder i Thai take away som fortæller at når det holder ferier. For eksempel i påsker der rejser til Norge på skiferier hvor ejer betaler for det hele. Hvert år rejser det sammen.*

Endelig er den sidste begrundelse at de har et godt forhold både til deres kolleger og til chefen:

4. *Det sidste grund er det fordi de har et meget godt forhold med kollegerne og chef.*

Det uddyber kursisten yderligere med to relaterede argumenter:

4.a *De sagde at her i Thai restaurant / Thai take away vi behandler hinanden som familier og det føler sig varm lige ind i hjerte.*

4.b *Nogen er venner i forvejen og det blive endnu sjovt at arbejde med sine venner.*

Der er tale om en velfungerende tekstskabelon som kursisten udfylder med en sprogligt sammenhængende kæde af forskellige begrundelser og argumenter for at kursistens venner kan klare stressende arbejde og to fuldtidsjob samtidig:

1a. *for det første grundt ...*

I overgangen fra 1a til 1b og c er der ikke nogen overgangsforbinder, men den sproglige og indholdsmæssige sammenhæng er klar da både 1a og 1b drejer sig om samme semantiske felt: kantine – spise lige hvad man vil – tage madpakker med hjem. Med forbinderen '*også*' i 1c etablerer kursisten også eksplicit sproglig sammenhæng til indholdet i 1b.

Overgangen fra 1. argumentkæde og 2. argument etableres vha. overgangsmarkøren '*for det andet*' parallelt med '*for det første grundt*' i 1a. Samme strukturerende princip videreføres i 4. argument: '*Det sidste grund*'.

Overgangen til 3. argument er dog ikke sprogsat, hvilket gør at læser selv må sørge for at reorientere sig til det nye argumentfelt.

Den 4. argumentkæde, der drejer sig om det gode forhold til kollegerne og chefen, er eksplicit markeret med årsagskonjunktionen '*fordi*' i 4. I denne række bliver de følelsesmæssige aspekter sat i centrum med sproglige udtryk som '*behandler hinanden som familier*', '*det føler sig varm lige ind i hjerte*' og '*blive endnu sjovt at arbejde med sine venner*'.

Hun anvender primært nutid i sin tekst, men når hun refererer sine venner for en holdning skifter hun til datid (fx: *De fortalt ...; De sagde ...*) eller før nutid (fx: *Jeg har snakkede med dem*) eller i nutid (*Der er en ...*

som fortæller at ...). Det de formidler til hende, gengiver hun så i præsens, hvilket er korrekt da det drejer sig om forhold i nu'et og ikke om et overstået kapitel i deres liv. Det er ganske velfungerende.

Når denne kursist får udvidet sit sproglige repertoire ud over hverdags sproget, når hun får grammatikken bedre på plads, og når hun får lidt bedre styr på den skæve sprogbrug og den mere komplekse del af syntaksen, så vil hun allerede have meget relevante tekst- og genrekompetencer med sig til at blive en udmærket tekstsriver.

3.7 INDPLACERING: UNDER C (IKKE OPTAGET)

Tilfredshed på arbejdspladsen

Jeg arbejder på plejehjem i København jeg er meget glad og tilfreds med mit arbejde. Vi har ca 100 beboere med 25 personale som er meget venlige og hjælpsomme. Vi har godt samarbejde det ikke individuelt.

Vi er gode til at motivere vores beboere med mange aktiviteter

Jeg har et godt løn hvis man arbejder aften vagt man får løn og *aften lilæng* og 2 uger på arbejde og 2 uger fri

Vi har kantine som er åben hele tiden, maden er meget sund og ser godt ud.

Det smager godt. Jeg vil gerne give nogen eksempler på vores mad.

Vi spiser fuldkorn brød med pålæg

Om morgenerne som er bager hver morgen er bagt med mælk.

Det kan godt være ufordreende når man arbejder på plejehjem fordi der mange daglige forflytninger nogen beboere kan ikke klare sig selv.

nogen gange man kommer tæt til beboere og lige pludselig er de væk.

3.7.1 Indplacering

Kursisten kan ikke anbefales at komme ind på DSA C-niveau, og skal vejledes til anden uddannelse.

3.7.2 Overordnet vurdering

En meget kort besvarelse som ikke lever op til de krav der stilles i opgaveforlægget. Genre- og tekstkompetencerne er nødvendige idet kursisten stort set udelukkende bruger fortællende/referentielt sprog. Hun formidler holdninger men uden at uddybe dem med argumenter. Teksten er ikke bygget op i klare afsnit og generelt bruges der meget få konjunktioner og adverbialer til at skabe sammenhæng i teksten, fx årsag og virkning eller rækkefølge.

Alle dimensioner i kursistens sprog er usikre, og der er en del sproglige sammenbrud. Den helt basale syntaks er på plads, men der er usikkerhed i morfologi, ortografi og tegnsætning. Sproget er meget enkelt – sætninger og kun en enkelt ledsætning.

3.8 Analyse ikke optaget

3.8.1 Genre/teksttype

Den opgavetype informant skal besvare, kræver både:

1. referentielt/fortællende/informerende sprogbrug
2. der skal udtrykkes holdninger
3. der skal argumenteres/gives belæg for disse holdninger

Referentielt/fortællende sprog: beskriver sin arbejdsplads og kantinens mad i nutid, fx:

Jeg arbejder* på plejehjem i København

hvis man arbejder* aften vagt man får løn og aften lilæng og 2 uger på arbejde og 2 uger fri

Vi spiser fuldkorn brød med pålæg

Argumenterende sprog

Kursisten giver i et meget enkelt sprog udtryk for holdninger:

jeg er meget glad og tilfreds med mit arbejde

Vi har godt samarbejde

Jeg har godt løn

Maden er meget sund og ser godt ud – Det smager godt

Men de holdninger hun giver udtryk for, følges ikke op af uddybende argumenter og belæg, bortset fra en enkelt gang:

Det kan godt være ufordrende når man arbejder på plejehjem (holdning) fordi der mange daglige forflytninger (begrundelse) nogen beboer kan ikke klare sig selv.

Der er fx ingen uddybning af de følgende udsagn:

jeg er meget glæde og tilfred med mit arbejde. Det uddybes ikke hvorfor.

Vi har godt teamarbejde det ikke individuelt. Det uddybes ikke hvorfor det er godt, og hvad hun mener med 'det ikke individuelt'

Vi er god til at motive vores beboer med mange aktivitet – det uddybes ikke hvordan

nogen gange man komme tæt til beboer og lige pludselig er de væk. Står løsrevet fra det foregående og uden yderligere uddybning som sidste udsagn i teksten.

Teksten kommer således til at virke ret fragmentarisk, springende og usammenhængende.

På grund af manglende argumentation lever besvarelsen ikke op til de genremæssige krav der stilles i opgaveforlægget.

3.8.2 Morfologi

Verbalmorfologi:

Der bruges udelukkende nutid: 14 morfologisk korrekte former, men kun i seks forskellige verber: *er, har, får, smager godt, spiser, ser godt ud.*

Ukorrekte former: *Man arbejde**, *man komme**; *det smaget* godt* – alle er eksempler hvor der skulle have været tilføjet nutids-r.

Har to eksempler med førnutid, en korrekt: *er bagt*, og en ukorrekt: *er bager**

Kursisten har tre forekomster med modalverb + infinitiv: *vil give, kan være, kan klare* og en enkelt verbalkonstruktion med infinitiv: *Vi er god til at motive**, hvor infinitiven er ukorrekt.

Kursisten har også et eksempel på manglende kopula-er: *det ikke individuelt**. Der er dog også eksempler hvor kopula- er med, fx: *Jeg er glæde...; vi er god til...*

Substantivmorfologi:

Genus/Køn: Der er kun få forekomster hvor substantiverne er markeret med køn:

Fælleskøn: *maden, om morgen**, hvor bestemthedsendelsen *-en* mangler. Intetkøn: *Mit arbejde; godt teamsamarbejde*; og forkert genusvalg i *et* godt løn*.

Derudover er der en række eksempler uden artikel, hvilket i de fleste tilfælde er korrekt: *man får løn; når man arbejder på plejehjem* (to eksempler på verbalfraaser som i talt sprog markeres med tryktab på hhv. substantivet *løn* og præpositionsforbindelsen *på plejehjem*); *vi spiser fuldkorn brød* (angiver arten og markeres med tryktab) *med pålæg* (utællelig enhed); *med mælk* (også utællelig).

Flertal: ubestemt form flertal mangler endelse: *beboer** (fire forekomster), *mange aktivitet**, dog: *2 uger-* (korrekt flertalsendelse *-r*), bestemt form flertal: *bollerne* (en korrekt forekomst).

Adjektivmorfologi

Kongruens: der er ganske få eksempler:

godt teamarbejde – attributivt adjektiv der kongruerer med substantivet i intetkøn; *et godt løn* – ok kongruensbøjning af adjektivet ud fra den betragtning at kursisten åbenbart tror at substantivet *løn* er intetkøn.

maden er sund – kongruens til subjektet i fælleskøn; og i samme udsagn demonstrerer hun endvidere beherskelse af adverbialt –t på adjektivet: *maden er meget sund og ser godt ud*; tilsvarende adverbial funktion i: *det smaget godt*.

100 beboer ... som er venlige og hjælpsomme – til trods for at de to adjektiver står prædikativt – og oven i købet er placeret i en relativsætning – lykkes hun med korrekt flertalskongruens.

vi er god* til at – manglende kongruens med flertalspronomenet 'vi'.

Pronomenbøjning

Der anvendes personlige pronomener som er ubøjelige: *jeg, man, vi, de*.

Eksempler med possessive pronomener: *mit arbejde* med korrekt bøjning i intetkøn; *vores løn* (bøjes ikke).

3.8.3 Syntaks

Kursisten har et enkelt eksempel på sideordnede helsætninger som er vellykket:

nogen gange man komme tæt til beboer og lige pludselig er de væk.

Ledsætningstyper

Der er eksempler på to ledsætningstyper: Adverbielle og adjektiviske, men ingen substantiviske.

Adverbiel ledsætning

hvis man arbejde aften vagt man får løn og aften lilæng – en betingelsesledsætning der er adverbialled til den overordnede helsætning; underordningskonjunktion 'hvis'

Adjektiviske ledsætninger

bollerne som er bager hver morgen

Vi har ca 100 beboer med 25 personlig som er meget venlige og hjælpsomme

Vi har kantine som er aben hele tiden

Alle er adjektiviske relativsætninger med det relative pronomen 'som'.

Og endelig til sidst en helsætning med hele tre ledsætninger: to adverbielle og en adjektivisk:

Det kan godt være ufordrende når man arbejde på plejehjem fordi der mange daglige forflytninger nogen beboer kan ikke klare sig selv. Først en tidsledsætning med underordningskonjunktionen 'når'; herefter en årsagsledsætning med underordningskonjunktionen 'fordi', og endelig en adjektivisk relativsætning med ok udeladt relativ pronomen⁹ (som): *mange daglige forflytninger nogen beboer kan ikke klare sig selv.*

Meget interessant og sprogligt udfordrende konstruktion den øvrige tekst taget i betragtning.

Ledsætningskompleksitet

Det generelle billede er at der primært bruges helsætninger uden ledsætninger i denne tekst, men der er tre eksempler på relativsætninger i 1. grad, fx:

0. Om morgen bollerne 1. som er bager hver morgen 0. er bagt med mælk.

Og endelig pragteksemplet fra før der indeholder hele tre ledsætninger:

0. Det kan godt være ufordrende 1. når man arbejde på plejehjem 2. fordi der mange daglige forflytninger 3. nogen beboer kan ikke klare sig selv.

En hierarkisk meget kompleks opbygning med ledsætninger af både 1., 2. og 3. grad.

Inversion/V2

---

⁹ Det relative pronomen *som* kan udelades med mindre det står som subjekt, fx: *manden som bor henne om hjørnet, ..*

Det generelle billede af teksten er at der hovedsageligt står subjekter på førstepladsen i sætningerne – det gælder for 12 ud af de 16 sætninger. Så der er kun et spinkelt grundlag for at vurdere kursistens V2/inversionskompetencer.

Kun i et af de fire eksempler er der korrekt inversion/V2:

lige pludselig er de væk. Adverbialet 'lige pludselig' indtager her førstepladsen, og pga. V2-reglen på dansk er konsekvensen at subjektet skal følge efter verballedet.

I de tre øvrige eksempler følger kursisten ikke denne regel:

nogen gange man* komme tæt til beboer. Med et adverbialled på førstepladsen er subjektet (man) fejlplaceret, da verballedet (kommer) altid skal stå på plads nummer 2.

hvis man arbejde aften vagt man* får løn og aften lilæng

Den adverbiallede sætning på førstepladsen bevirker at sætningssubjektet (man) må vige pladsen, således at sætningsverballedet (får) fastholder sin plads nummer 2. Denne regel overholdes således ikke. Heller ikke i det følgende eksempel:

Om morgen bollerne* som er bager hver morgen er bagt med mælk.

Adverbialleddet 'om morgen' står på førstepladsen, og på anden pladsen følger subjektet 'bollerne'. Kursisten overholder således ikke V2-reglen, der siger at sætningsverballedet (er) altid skal stå på plads nummer 2 – altså før subjektet. Dvs.:

Om morgen er bollerne som er bager hver morgen ~~er~~ bagt med mælk.

Centraladverbialernes placering i hel- og sætninger

Der anvendes kun to centraladverbialer i hele teksten:

Det kan godt være udfordrende - en sætning hvor centraladverbialet 'godt' er korrekt placeret efter subjekt og verballed.

der mange daglige forflytninger nogen beboer kan ikke* klare sig selv. Her en sætning hvor reglerne er anderledes end i sætninger: I sætninger står centraladverbialet lige før verballedet. Som vi kan se overholdes denne regel ikke. Som det er fremgået af syntaksanalyserne, har kursisten svært ved at sammenstille led og opbygge korrekte sætninger. De sætninger der er korrekte, er meget basale og enkle i deres opbygning – det gælder for hovedparten.

3.8.4 Ortografi

Skriver ikke egennavn med stort – københavn. Kursisten har i øvrigt ikke problemer med stavning i sin tekst bortset fra 'udfordring*' i stedet for 'udfordring', og det uforståelige: aften lilæng (muligvis 'aftentillæg').

3.8.5 Tegnsætning

Sætter ikke altid punktum efter en afsluttet sætning, fx:

Jeg arbejde på plejehjem i københavn jeg er meget glæde og tilfred med mit arbejde.

Bruger slet ikke komma.

3.8.6 Ordforråd og semantiske netværk

Anvender relevant ordforråd, også ord der ikke er fra opgaveforlægget.

Arbejdsplads: arbejde, plejehjem, beboer, teamarbejde, aktivitet, løn, aftentillæg, fri, kantine, forflytninger

Mad: kantine, sund, smager godt, rugbrød, pålæg, boller, bager, bagt, mælk

3.8.7 Tekstsammenhæng

Det er primært ordforrådet og de semantiske netværk der skaber sammenhæng i teksten (arbejdsplads og mad) og de personlige pronominer *jeg* og *vi*. Derudover er der stort set fravær af sammenhængsskabende sprog.

Den del der vedrører kantinen og maden, er det mest sammenhængende rent tematisk. I den øvrige tekst skifter hun stort set perspektiv efter hver sætning, fx de første seks linjer af teksten:

1. Jeg arbejder på plejehjem i København

2. Jeg er meget glad og tilfreds med mit arbejde.

3. Vi har ca 100 beboere med 25 personale som er meget venlige og hjælpsomme. Vi har godt samarbejde det ikke individuelt.

4. Vi er gode til at motivere vores beboere med mange aktiviteter

5. Jeg har et godt løn hvis man arbejder aften vagt man får løn og aften til og 2 uger på arbejde og 2 uger fri

Tekstens slutreplik står ligeledes uden sammenhæng til den foregående tekst:

nogen gange man kommer tæt på beboere og lige pludselig er de væk.

Den velvillige læser kan måske godt kompensere for de manglende sproglige overgange og tolke følgende: Teksten starter med udsagnet: *jeg er meget glad og tilfreds med mit arbejde*, og læser må antage at følgende konkrete træk ved arbejdet er baggrunden for hendes tilfredshed med arbejdet: venlige beboere, godt teamsamarbejde, motiverer beboerne med forskellige aktiviteter, god løn, god kantine, sund mad og friskbagte boller hver dag. Teksten slutter af med at beskrive arbejdets udfordringer.

Det vil sige der er måske ansatser til at ville noget indholdsmæssigt, men der mangler en del sprog før det kan lykkes.